

**Augšdaugavas novada publisko bibliotēku
gada pārskats
2024**

**Augšdaugavas
novads**

Satura rādītājs

Kopsavilkums.....	3
1. Vispārīgs bibliotēkas raksturojums.....	5
2. Finansiālais nodrošinājums.....	7
3. Materiālā un tehniskā stāvokļa vērtējums.....	7
4. Personāls.....	10
5. Pakalpojumu piedāvājums un pieejamība.....	12
6. Krājums.....	24
7. Darbs ar bērniem un jauniešiem.....	29
8. Novadpētniecība.....	31
9. Projekti.....	36
10. Publicitāte.....	38
11. Sadarbības tīkla raksturojums.....	39

Augšdaugavas novada publisko bibliotēku pārskata perioda kopsavilkums

Pārskata periodā Augšdaugavas novada publiskās bibliotēkas turpināja attīstīt savu lomu kā izglītības, kultūras un informācijas centri, nodrošinot kvalitatīvus pakalpojumus un veicinot sabiedrības iesaisti. Bibliotēkas aktīvi strādāja pie lasīšanas veicināšanas, informācijas pieejamības pilnveidošanas un digitālo pakalpojumu attīstīšanas, lai nodrošinātu mūsdienīgus un pieejamus risinājumus dažādām lietotāju grupām.

- Mūžizglītības atbalstā – lai veicinātu bibliotekāru profesionālo izaugsmi un lietotāju digitālās prasmes, tika organizēti izglītojoši semināri un individuālas konsultācijas par aktuālajiem e-pakalpojumiem, datorprasmju pilnveidi un digitālo resursu izmantošanu. Īpaša uzmanība tika pievērsta dokumentu vadības sistēmas LIETVARIS lietošanai, nodrošinot bibliotekāriem praktiskas zināšanas un iemaņas efektīvā darbā ar šo rīku.

- Sadarbībā ar izglītības un kultūras iestādēm – tika stiprināta partnerība ar skolām, pirmsskolas izglītības iestādēm, dienas centriem un citām institūcijām, nodrošinot bibliotēkas kā atbalsta punktu izglītībā un vietējās kultūras izpētē. Lai celtu bibliotekāru profesionālo pašapziņu un popularizētu viņu darbu, Latvijas Bibliotēku portāla sociālo mediju rubrikā #kodarabibliotekārs publicēts raksts: Lasītprieka veicināšana Augšdaugavas novada bibliotēkās https://www.biblioteka.lv/kodarabibliotekars-lasitprieka-veicinasana-augsdaugavas-novada-bibliotekas/?utm_source=chatgpt.com

- Novadpētniecības materiālu apzināšanā un saglabāšanā – tika organizētas izstādes un pasākumi, kas popularizē Latgales vietējo vēsturi, kultūru un latgaliešu literāro mantojumu, piemēram, atbalsts Skrindu dzimtas muzeja iniciatīvā: "Muzejpedagoģiskās programmas 'Skrindu dzimtas muzeja priekšmetu stāsti darba burtnīcas izdošana", dzejas terapijas nodarbības ar dzejnieci Ilzi Vovku.

- Vaboles pagasta bibliotēka piedzīvoja vēsturisku un nozīmīgu notikumu – **Latvijas Valsts prezidenta Edgara Rinkēviča vizīti**. Skat. 31 lpp.

- Jauns pakalpojums – Sēklu apmaiņas punkts Naujenes bibliotēkā Skat. 16 lpp.

- Dzejas dienu ietvaros notika pasākumi "Dzejas, dejas spogulī!", kurā piedalījās arī Ilūkstes un Sventes, Višķu uc. bibliotēkas, piedāvājot dzejas tējnīcu u.c aktivitātes. Skat. 38 lpp.

- Lai nodrošinātu plašāku pakalpojumu pieejamību un uzlabotu bibliotēku darbības efektivitāti, Augšdaugavas novada Bibliotēku nodaļa pārcēlās uz Naujenes bibliotēkas telpām Kraujas ciematā, Naujenes pagastā. Šis solis veicina modernākas un ērtākas darba vides izmantošanas iespējas, kā arī nodrošina efektīvāk organizēt darba procesus, uzlabot sadarbību starp bibliotēku darbiniekiem un veicina kultūras un izglītības pieejamību Naujenes bibliotēkā.

- Bibliotēkas turpināja pielāgoties mainīgajai sabiedrības informācijas patēriņa kultūrai, piedāvājot mūsdienīgus pakalpojumus un saglabājot tradicionālās bibliotēkas vērtības, tādējādi stiprinot savu nozīmi vietējā kopienā. https://www.visitdaugavpils.lv/augsdaugavas-novada-biblioteku-pasakumi-septembri/?utm_source=chatgpt.com Skat. 36 lpp.

- Krājuma pilnveidē – tika veikta mērķtiecīga jauno grāmatu popularizācija un novadpētniecības materiālu apzināšana. https://www.augsdaugavasnovads.lv/wp-content/uploads/2024/07/Jaunakas-gramatas_I_2024.pdf Skat. 37 lpp.

- Lasīšanas kultūras stiprināšana Augšdaugavas novadā – bibliotēkas aktīvi iesaistījās nacionālajās un vietējās lasīšanas veicināšanas programmās, kā arī piedalījās novada nozīmes svētkos, popularizējot lasītprieku un kultūras baudījumu, piemēram, sajūst "Nestaidzības rituālus" Sventes pagasta svētkos piedāvāja Augšdaugavas novada biedrība "Lai sapņi piepildās" sadarbībā ar Sventes pagasta bibliotēku. Apmeklētāji ļāvās krāsām un sajūtām piknika laikā, iepazīna apzinātas tējas baudīšanas ceremoniju, vīna jogu, meklēja klusas atbildes grāmatās.

https://www.augšdaugavasnovads.lv/novads/aktualitates/jaunumi/sventes-160-gadu-jubileja-izskaneja-baroka-stila/?utm_source=chatgpt.com

- "Restarts lasīšanai" ir nozīmīgs pasākums, kas palīdz aktualizēt lasīšanas nozīmi mūsdienu sabiedrībā, veicinot grāmatu pieejamību un lietojumu gan fiziskajā, gan digitālajā vidē. Augšdaugavas novada bibliotēkas aktīvi iesaistījās šajā iniciatīvā, organizējot pasākumus un piedāvājot daudzveidīgas lasīšanas iespējas saviem apmeklētājiem. Grāmatu izstādes, diskusijas un lasīšanas veicināšanas pasākumi, kas veltīti dažādām mērķauditorijām, Lasītāju klubiņu organizēšana, kas sekmēja grāmatu satura apspriešanu un dalīšanos pieredzē, sadarbība ar skolām un pirmsskolām, lai integrētu lasīšanas aktivitātes mācību procesā. Naujenes bibliotēkas dalība kustībā "Restarts lasīšanai" izcēlās ar lielāko iniciatīvu, organizējot dažādus lasīšanas veicināšanas pasākumus un aktivitātes. Veiksmīgākie no tiem:

- "Lasām kopā = Esam kopā". Lasīšanas veicināšanas aktivitātes ģimenēm, sadarbojoties ar Naujenes pirmsskolas izglītības iestādi "Rūķītis" bērnu ģimenēm un tikšanās ar grāmatu ilustratori Agiju Staku, organizējot arī grāmatu ilustrāciju izstādi.
 - Nacionālās skaļās lasīšanas sacensības - lasīšanas sacensības starp Naujenes un Lāču pamatskolas 5. klašu skolēniem. Uzvarētāji piedalījās Augšdaugavas novada finālā.
 - "Aklais randiņš ar grāmatu". Februāra literārās aktivitātes jauniešiem, veicinot interesi par jauninājumiem lasāmvielā.
 - "Vasaras izlasīto grāmatu bingo". Spēle dažāda vecuma bērniem, lai motivētu vasarā lasīt grāmatas un aktīvāk apmeklēt bibliotēku.
 - "Grāmatu medības". Izzinoši izglītojoša aktivitāte, kas veicināja interesi par bibliotēkas grāmatu krājumu.
 - "Biblio Advente". Adventes lasāmprieka kalendārs ar ikdienas uzdevumiem, individuālām vai ģimeņu līdzdalībai. Veicināja ģimenisku bibliotēkas apmeklējumu un grāmatu krājuma iepazīšanu pirmssvētku dienās. Pilns aktivitāšu apraksts pieejams pārskata 7. nodaļā.
 - Pārskata gadā tika iesniegti un uzsākta vairāku projektu realizācija. Sadarbībā ar kultūras nodaļas projektu speciālisti tika sagatavoti un iesniegti vairāki projekti, taču daži netika atbalstīti. Plašāka informācija pieejama 9. sadaļā – "Projekti". Skat. 34 lpp.
 - Nozīmīgākās aktivitātes "Latviešu Grāmatai 500" – izstādes un pasākumi latgaliešu literatūras popularizēšanā notika Vaboles, Kalupes un Naujenes bibliotēkās, piemēram Naujenes bibliotēkā "Laika zīmogs grāmatu pasaulē" pastāvīga plaukta izstāde, Vaboles Kultūras namā izglītojošs pasākums "Drukuots vārds – gaismys ceļš" (K.Skrinda, 1910).
- https://www.visitdaugavpils.lv/skrindu-dzintas-muzeja-izglitoja-par-ieverojamiem-rakstniekiem/?utm_source=chatgpt.com Pasākums tika rīkots Latvijas Nacionālās bibliotēkas notikumu cikla "Latviešu grāmatai 500" ietvaros.

LNB datu centra problēmu ietekme

Pārskata periodā LNB datu centrā tika konstatēti darbības traucējumi, kas zīmīgi neietekmēja bibliotēku informācijas sistēmu BIS ALISE darbību publiskajās bibliotēkās. Bibliotēkas turpināja darbu, veicot grāmatu izsniegumu manuāli, un, pēc sistēmas atjaunošanas, visi dati tika ievadīti elektroniski. Šī situācija aktualizēja nepieciešamību pēc alternatīvām uzskaites metodēm (piem., uz drukātām vai elektroniskām veidlapām).

Citas problēmas un to risinājumi

Nepietiekamais finansējums krājuma papildināšanai un materiāltehniskās bāzes uzlabošanai ierobežo jaunu grāmatu, periodisko izdevumu un citu resursu iegādi, kas samazina lietotāju interesi un bibliotēku pievilcību. Novecojuši krājumi un nepietiekams jaunizdevumu skaits rada situāciju, kurā bibliotēkas nespēj pilnvērtīgi apmierināt lietotāju vajadzības. Tehniskā

nodrošinājuma (datoraprīkojuma) trūkums apgrūtina mūsdienīgu pakalpojumu nodrošināšanu, īpaši attiecībā uz digitālajiem resursiem, datorprasmju apmācībām un informācijas tehnoloģiju izmantošanu.

Darba slodzes pieaugums bibliotekāriem, kuri vienlaikus pilda funkcijas vai aizvieto VPVKAC (Valsts un pašvaldību vienotā klientu apkalpošanas centra) speciālistus.

Citi aktuāli jautājumi

Bibliotēku strukturālās izmaiņas – sakarā ar Augšdaugavas novada Kultūras un tūrisma pārvaldes reorganizāciju, visas novada pilsētu un pagastu bibliotēkas tika iekļautas Bibliotēku nodaļas struktūrvienībā, nodrošinot vienotu pārvaldību un koordināciju.

Secinājumi un turpmākie attīstības virzieni

Pārskata periodā Augšdaugavas novada bibliotēkas veiksmīgi pielāgojās mūsdienu sabiedrības vajadzībām, attīstot jaunus pakalpojumus un modernizējot esošos.

Turpmākās prioritātes:

- Novada bibliotēku digitālo resursu un e-pakalpojumu attīstība, t.sk. dokumentu digitalizēšana.
- Lasīšanas veicināšanas aktivitāšu paplašināšana.
- Bibliotēku materiāltehniskās bāzes uzlabošana, piesaistot alternatīvus resursus.
- Plašāka sadarbība ar skolām, pašvaldību un kultūras organizācijām.

1. Vispārīgs bibliotēkas/reģiona bibliotēku raksturojums

Augšdaugavas novads atrodas aptuveni 230 km uz dienvidaustrumiem no Rīgas un tieši pie Latvijas austrumu robežas ar Baltkrieviju un Lietuvu. Tas stiepjas gar Daugavas upi, robežojoties ar Daugavpils pilsētu, kā arī Krāslavas, Preiļu un Jēkabpils novadiem un teritoriāli apvienojot Latgales un Sēlijas novadus. Latgalē ietilpst teritorijas Daugavas labajā krastā - Līksnas, Vaboles, Nīcgales, Kalupes, Dubnas, Maļinovas, Naujenes, Biķernieku, Ambeļu un Višķu pagasti. Sēlijā ietilpst teritorijas Daugavas kreisajā krastā - Kalkūni, Ilūkstes un Subates pilsētas, Prodes, Bebrenes, Eglaines, Dvietes, Šēderes, Pilskalnes, Sventes, Kalkūnes, Medumu, Demenes, Laucesas, Tabores, Skrudalienas, Salienas un Vecsalienas pagasti. Tātad Augšdaugavas novada pašvaldību veido 27 teritoriālās vienības, tostarp divas pilsētas – Ilūkste un Subate.

Pārskata gadā novadā tik veiktas dažās reorganizācijas - tika izveidotas 10 pagastu apvienības, kas strukturē pašvaldības administratīvo pārvaldi: Bebrenes apvienība – Bebrenes un Dvietes pagasti; Demenes apvienība – Demenes, Laucesas un Tabores pagasti; Ilūkstes apvienība – Ilūkstes pilsēta un Pilskalnes pagasts; Kalupes apvienība – Kalupes un Nīcgales pagasti; Līksnas apvienība – Līksnas un Vaboles pagasti; Naujenes apvienība – Biķernieku, Maļinovas un Naujenes pagasti; Salienas apvienība – Salienas, Vecsalienas un Skrudalienas pagasti; Subates apvienība – Subates pilsēta, Prodes, Eglaines un Šēderes pagasti; Sventes apvienība – Kalkūnes, Medumu un Sventes pagasti; Višķu apvienība – Ambeļu, Dubnas un Višķu pagasti.

Ar 1. jūliju darbu sāka Augšdaugavas novada Kultūras un tūrisma pārvalde. Pārvaldes uzdevumus bibliotēku darbības jomā nodrošina Augšdaugavas novada Bibliotēku nodaļa, kas vada darbu 28 Augšdaugavas novada pilsētu un pagastu publiskām un 14 skolu bibliotēkām, veic bibliotēku darba pamatprasību pārraudzību, bibliotēku apsekošanas vizitācijas, sniedz tām metodisku un konsultatīvu palīdzību, organizē izglītības un informācijas apmaiņas pasākumus u.c.. Augšdaugavas novadā darbojas arī sekojošas pakalpojumu sniegšanas vietas Naujenes pagastā - Locikos, Vecstropos un Naujenes ciematā, ārējie apkalpošanas punkti – Demenes

pagasta Kumbuļos, Višķu pagasta Silavišķos, Silenes bibliotēku nodaļa – Vecsalienas pagastā un Silenes bibliotēkas Skrudalienas nodaļa.

Līdz 2024. gada 30. aprīlim Augšdaugavas novada bibliotēkas darbojās pēc jaukta tipa sadarbības modeļa. Daļa bibliotēku darbības procesu bija centralizēta, savukārt citas funkcijas atradās atsevišķu pagastu pārvalžu pakļautībā. Ilūkstes pilsētas centrālā bibliotēka pildīja metodiskā centra funkcijas, pārraugot Ilūkstes apkaimes bibliotēkas un darbojoties Līvānu novada centrālās bibliotēkas elektroniskajā kopkatalogā. Pēc bibliotēku pārvaldības reformām, lielākā daļa funkciju tika centralizēta un apvienota Augšdaugavas novada Kultūras un tūrisma pārvaldes Bibliotēku nodaļā. Tomēr izmaiņas neietekmēja vienoto bibliotēku iespaiddarbu elektronisko kopkatalogu un novada elektronisko novadpētniecības datubāžu darbu. BIS Alise uzturēšanas darbus turpina veikt Naujenes bibliotēka un Līvānu novada centrālā bibliotēka iepriekšējā kārtībā. Bibliotēkām tika mainīts nosaukums – tagad Ilūkstes pilsētas bibliotēka un Ilūkstes pilsētas bērnu bibliotēka.

Grāmatu iegāde tiek veikta, pamatojoties uz Augšdaugavas novada Bibliotēku nodaļas iekšējām vadlīnijām un vienotās grāmatvedības saskaņošanas un procesa nodrošināšanas kārtību. Šis process vairs nav tiešā pagastu pārvalžu pakļautībā, bet centrālai pārvaldei nodrošinot vienotu un efektīvu resursu pārvaldību visā novadā.

Attiecīgi 2024. gadā pēc kultūras iestāžu reorganizācijas, visas Augšdaugavas novada publiskās bibliotēkas tika apvienotas un pārgāja Augšdaugavas novada Kultūras un tūrisma pārvaldes Bibliotēku nodaļas pakļautībā. Šī pārmaiņa nodrošināja vienotu pārvaldību, centralizētu resursu sadali un efektīvāku pakalpojumu organizāciju, veicinot saskaņotu bibliotēku attīstību visā novadā.

Tabula “Bibliotēku sadarbības modelis”

Bibliotēku sadarbības modelis reģionā	Atzīmēt atbilstošo
Centralizēts	X (pēc 2024.g.01.05.)
Decentralizēts	
Jaukta tipa	X (līdz 2024.g.30.04.)

Bibliotēku akreditācija Augšdaugavas novada publiskajās bibliotēkās tika veikta 2023. gadā, nodrošinot iestāžu atbilstību normatīvajiem aktiem un kvalitātes standartiem.

2024. gadā bibliotēkās tika īstenots Akreditācijas komisijas ieteikumu monitorings, konstatējot vairākus uzlabojumus:

- pilnībā pārejot uz elektronisko uzskaiti, bibliotēkās ir pārtraukta grāmatu un citu informācijas nesēju uzskaitē tradicionālā formā. Grāmatu izsniegšana un uzskaitē tagad tiek veikta tikai BIS ALISE sistēmā, atsakoties no lasītāju formulāriem un papīra pasīdēm;
- bibliotēku darbību reglamentējošie dokumenti, informācija un publikācijas tagad ir publiski pieejami tiešsaistē Augšdaugavas novada pašvaldības tīmekļvietnē <https://www.augšdaugavasnovads.lv/pasvaldiba/sabiedriba/kultura/> ;
- iegādāts un ieviests BIS ALISE inventarizācijas modulis, kas ļauj automatizēt bibliotēkas krājuma inventarizāciju un uzlabot datu pārvaldību.
- Bibliotēkas darbību reglamentējošie dokumenti izvietoti Augšdaugavas novada pašvaldības tīmekļvietnē <https://www.augšdaugavasnovads.lv/pasvaldiba/sabiedriba/kultura/bibliotekas/novada-bibliotekas>

2. Finansiālais nodrošinājums

Pēc Kultūras un tūrisma pārvaldes reorganizācijas bibliotēku finansējums tika centralizēts un pārņemts no pagastu pārvaldēm, turpmāk tā pārraudzību un sadali nodrošina Bibliotēku nodaļa.

- Bibliotēku budžeta plānošana: katra struktūrvienība patstāvīgi plānoja budžeta izlietojumu, saskaņojot plānotos izdevumus ar Bibliotēku nodaļu un pārvaldes vadītāju.
- Inventāra un krājuma pārvaldība: Bibliotēku nodaļa veic pamatlīdzekļu, inventāra un krājuma uzskaiti un pārraudzību, nodrošinot to efektīvu apriti un kontroli.
- Infrastruktūras uzturēšana: palika pašvaldības apvienību pārziņā, kas atbild par bibliotēku telpu un infrastruktūras tehnisko stāvokli.

Augšdaugavas novada publisko bibliotēku un Bibliotēku nodaļas kopējais finansējums 2024. gadā palielinājās saistībā ar izmaksu pieaugumu. Nozīmīgākās izmaiņas bija darbinieku atalgojuma sabalansēšana un paaugstināšana un grāmatu iepirkuma finansējuma palielinājums, nodrošinot lielāku resursu pieejamību uz vienu deklarēto iedzīvotāju.

Augšdaugavas novada publisko bibliotēku budžets ietver visus publisko bibliotēku un Bibliotēku nodaļas izdevumus, nodrošinot stabilu finansējumu bibliotēku funkciju veikšanai un attīstībai.

Tabula "Bibliotēkas izdevumi"

	2022	2023	2024
Izdevumi kopā (EUR)	390962	431877	448056
Darbinieku atalgojums (bruto)	340028	376933	391781
Krājuma komplektēšana	50934	54944	56275

Dati par 2024. gadu attiecībā uz visām novada bibliotēkām nav pilnībā precīzi, jo Augšdaugavas novada bibliotēku budžeti tika integrēti Kultūras un tūrisma pārvaldes budžetā sākot no 2024. gada 1. jūnija.

Kopējie izdevumi pieaug kopumā par 14.5% trīs gadu laikā. Darbinieku atalgojuma īpatsvars – lielākā daļa izdevumu tiek novirzīta darbinieku atalgojumam, kas veido ap 86%-87% no kopējiem izdevumiem katru gadu. Krājuma komplektēšanas pieaugums – grāmatu un citu materiālu iegādei finansējums pieaug par 10.5% trīs gadu laikā. Salīdzinot ar kopējiem izdevumiem, šī sadaļa veido tikai 12%-13% no budžeta.

Lai gan kopējais finansējums palielinās, darbinieku atalgojuma un krājuma komplektēšanas pieauguma tempi ir līdzīgi, nodrošinot relatīvi līdzsvarotu izaugsmi.

Šī reorganizācija nozīmē, ka par pirmo pusgadu nav iespējams iegūt vienotu un precīzu finanšu pārskatu, jo bibliotēku finansējums līdz šim tika pārvaldīts atsevišķi pa pagastu pārvaldēm, un centralizētie grāmatvedības dati par bibliotēkām tika apkopoti tikai no jūnija.

3. Materiālā un tehniskā stāvokļa vērtējums

Bibliotēkas, kurās veikti uzlabojumi vai pārvietošanas darbi:

- Demenes pagasta bibliotēka: 2024. gadā Kumbuļu ārējās izsniegšanas punkts tika pārvietots uz Kumbuļu pakalpojumu centru (Upes 6, Kumbuļi). Ēkā darbojas arī ģimenes ārsta un veterinārārsta kabineti, kā arī biedrības "Demenes Sociālā atbalsta centrs" struktūrvienība – pansionāts "Paspārne".
- Višķu pagasta bibliotēka: 2023. gadā bibliotēka tika pārcelta uz jaunām telpām Višķu tehnikumā un Silavišķu ārējās apkalpošanas punktā Vīgantos. 2024. gadā turpinājās specifisku

bibliotēkas mēbeļu iegāde, kā arī plānota neliela kāpņu telpas laukuma un ārdurvju rekonstrukcija Vīgantos.

- Ambeļu pagasta bibliotēka: aizņem gandrīz visu kultūras nama ēkas otro stāvu (126,90 m²). 2024. gadā veikta daļēja koprades telpas atjaunošana, nokrāsotas sienas un telpa nokomplektēta ar jauniem skapjiem.

Ambeļu bibliotēka izceļas ar īpašu materiāli tehnisko nodrošinājumu un radošu pieeju telpu iekārtojumā, ko veidojusi bibliotēkas vadītāja, pēc izglītības – māksliniece noformētāja un ainavu dizainere. Bibliotēka atrodas Ambeļu Kultūras nama otrajā stāvā un piedāvā ne tikai grāmatu plauktus, bet arī datorlasītavu, bērnu atpūtas istabu, meistardarbnīcu telpu un virtuvi, kā arī oriģinālu fotozonu. Bibliotēkas interjers atspoguļo radošumu un senlietu klātbūtni – vecās mēbeles un priekšmeti tiek pārveidoti par dizaina elementiem. Bibliotēka piedāvā daudzveidīgas radošās darbnīcas, tostarp gleznošanu, šūšanu, herbāriju veidošanu, dekupāžu un citas rokdarbu aktivitātes. Bibliotēkas vadītāja attīsta arī fotogrāfijas jomu – bibliotēkā tiek veidota mini fotostudija, kur plānoti fotokursi profesionāla fotogrāfa vadībā. Fotozona bibliotēkas foajē sniedz iespēju apmeklētājiem nofotografēties uz skaista fona, un šo instalāciju var izmantot arī dažādos kultūras pasākumos. Ambeļu bibliotēka Augšdaugavas novadā ir kļuvusi par radošu un daudzfunkcionālu kultūras centru, kas piesaista ne tikai vietējos iedzīvotājus, bet arī viesus no apkārtējiem pagastiem un pilsētas. Pateicoties bibliotekāres radošajai pieejai un inovatīvajām idejām, bibliotēka kļuvusi par vietu, kur apvienojas kultūra, māksla un izglītība, veicinot kopienas saliedētību un iedzīvotāju iesaisti.

- 2023. gadā tika atklāta Naujenes bibliotēkas jaunā ēka ar kopējo platību 314 m². Lietotāju apkalpošanas telpas aizņem 220,3 m² un ir sadalītas vairākās funkcionālās zonās: Lietotāju apkalpošanas nodaļa (Lasītava, Abonements, Bērnu sektors); Radošo nodarbību telpa; Iedvesmas zāle.

Bibliotēkā ir izveidotas 70 darba vietas, tajā skaitā 5 datorizētas vietas lietotājiem. Pie bibliotēkas ēkas ir izbūvēti terases pamati, kā arī izveidota āra noliktava. Attiecīgi 2024. gadā tika atjaunots darba aprīkojums un inventārs, kas uzlabo pakalpojumu kvalitāti un lietotāju ērtības. Lietotāju apkalpošanai un tehniskajam nodrošinājumam iegādāts terases āra mēbeļu komplekts – terases lasītavai, vizualitātes uzlabojumam iegādāts informācijas sienas displejs – digitālai informācijas pieejamībai; DVD/CD disku lasītājs – bibliotēkas lietotāju vajadzībām, A3 formāta skeneris – novadpētniecības materiālu digitalizācijai; svītrkodu skeneri, bezvadu rūteris – kvalitatīvam interneta nodrošinājumam PSV Vecstropos. Bibliotēkas teritorijas labiekārtošanai iegādāti - zāles pļāvējs un telpu uzturēšanai un ērtībām - putekļu sūcējs, spogulis. Bērnu un jauniešu materiāltehniskais nodrošinājums tika papildināts ar galda spēļu kolekciju (saliekamu futbola galdu, 15 jaunām galda spēlēm, kas veicina stratēģisko domāšanu, koncentrēšanās spējas, atmiņu un uzmanību, kā arī atkritumu šķirošanas prasmes) un Iglu formas pufu, kas rada ērtu un mājīgu vidi mazajiem lasītājiem.

- Subates pilsētas bibliotēkā plānots iekārtot sensoro lasītavu ar profesionālu informācijas punktu, pārskata gadā ir iesākts telpas kosmētisks remonts pārrobežu projekta "INCLUSIVE" ietvaros.

- Vaboles bibliotēkā 2024. gadā iegādāts jauns dīvāns lasītājiem un plānota vēl viena dīvāna iegāde.

- Višķu pagasta bibliotēkā plānots izveidot sensoro lasītavu ar profesionālu informācijas punktu, īstenojot iepriekšminēto pārrobežu projektu. Šī mērķa sasniegšanai tika atbrīvotas un pielāgotas attiecīgās telpas, nodrošinot piemērotu vidi jaunajai lasītavas koncepcijai.

Taču vairākās bibliotēkās, kurās remontdarbi nav veikti, joprojām ir nepieciešami būtiski uzlabojumi: nepieciešama apkures sistēmas rekonstrukcija, logu nomaīņa un sienu siltināšana, jo ziemas mēnešos bibliotēkā ir auksti; nepieciešams remonts abonementā un papildus mēbeļu iegāde. Trūkst vietas radošajām darbnīcām un citām aktivitātēm, kas tiek risināts ar pašvaldības telpu izmantošanu un pašvaldības iestāžu sadarbības atbalstu. Nav nodrošināta pieejamība cilvēkiem ar kustību traucējumiem – īpaši aktuāli Ilūkstes pilsētas bibliotēkai.

Bibliotēku tehniskais nodrošinājums (IKT) un aprīkojums ir nepilnīgs – lielākā daļa bibliotēku joprojām strādā ar novecojušu IT aprīkojumu, kas ierobežo efektīvu pakalpojumu sniegšanu un digitālo resursu izmantošanu. Daudzviet bibliotēkās vēl tiek izmantoti datori no 2008.–2016. gada, kas vairs neatbilst mūsdienu prasībām attiecībā uz ātrdarbību, programmatūras saderību un drošību.

Lai gan BIS ALISE sistēma tiek izmantota visās bibliotēkās, nodrošinot automatizētu krājuma uzskaiti un lietotāju apkalpošanu, novecojušais tehniskais aprīkojums kavē sistēmas pilnvērtīgu izmantošanu. Tāpat vairākām bibliotēkām trūkst modernu printeru, skeneru un citu nepieciešamo iekārtu, kas būtu būtiski pakalpojumu kvalitātes uzlabošanai un lietotāju ērtībai.

Turpmākajos gados ir būtiski veikt pakāpenisku tehniskā nodrošinājuma modernizāciju, aizstājot vecās iekārtas ar jaudīgākiem datoriem, nodrošinot stabilu interneta pieslēgumu un attīstot digitālos pakalpojumus, lai bibliotēkas varētu pilnvērtīgi pildīt savu lomu kā izglītības, informācijas un kultūras centri.

Atbilst ANO Ilgtspējīgas attīstības mērķiem

4. Personāls

Augšdaugavas novadā bibliotēkeros pakalpojumus nodrošina 28 publiskās bibliotēkas, kurās kopumā strādā 42 darbinieki. No tiem 39 ir bibliotekārie speciālisti, bet 3 darbinieki apvieno bibliotēku telpu uzturēšanas un uzkopšanas darbus papildus kā atsevišķu amata vienību. Turklāt 2 speciālisti apvieno darbu bibliotēkā ar pienākumiem Valsts un pašvaldību klientu apkalpošanas centros (VPKAC) un citiem pašvaldības uzdevumiem, piem. kultūras pasākumu organizēšanu.

No kopējā bibliotekāro speciālistu skaita 35 strādā pilnu slodzi, bet 4 darbiniekiem slodze ir nepilna (0,75 un mazāk). Šāds personāla sadalījums ļauj nodrošināt bibliotekāro pakalpojumu pieejamību un kvalitāti, taču atsevišķās bibliotēkās darbinieku noslodze ir augsta, jo viņiem jāveic arī papildu administratīvie, tehniskie un kultūras darba pienākumi.

Lai veicinātu profesionālo izaugsmi un uzlabotu bibliotekāro pakalpojumu kvalitāti, viens darbinieks pārskata gadā sekmīgi apguva 160 stundu profesionālās pilnveides izglītības programmu “Bibliotēku zinību pamati”, iegūstot sertifikātu “Bibliotekārs”.

Šobrīd 59% bibliotekāro speciālistu daļai ir iegūta atbilstoša izglītība bibliotēku nozarē, savukārt 36% darbiniekiem ir pamatizglītība citās jomās. Viena darbiniece ir uzsākusi mācības “Bibliotēku zinību pamatu” programmā, kas ļaus iegūt nepieciešamo kvalifikāciju un paplašināt profesionālās kompetences.

Uz pārskata gada beigām Eglaines un Nīcgales pagastu bibliotēkās ir izsludinātas vakances, kas norāda uz nepieciešamību piesaistīt jaunus speciālistus un nodrošināt stabilu darbinieku sastāvu.

Bibliotekāru darbs tiek augstu novērtēts, un pārskata periodā vairāki Biķernieku, Pilskalnes, Višķu, Līksnas un Silenes pagastu vadītāji un bibliotekāri ir saņēmuši atzinību par savu profesionālo ieguldījumu.

- **Biķernieku pagasta bibliotēkas vadītāja** - saņēma Biķernieku pamatskolas Pateicības rakstu par audzēkņu radošo spēju attīstīšanu;
- **Pilskalnes pagasta bibliotēkas vadītājam** - tika pasniegts Ilūkstes apvienības pārvaldes Pateicības raksts par profesionālu, apzinīgu un radošu darbu bibliotēku jomā;
- **Višķu pagasta bibliotēkas Silavišķu ārējās apkalpošanas punkta bibliotekāre** - saņēma Augšdaugavas novada pašvaldības Pateicības rakstu Latvijas Republikas proklamēšanas 106. gadadienas svinīgajā pasākumā par entuziasmu un sirdsdegsmi Višķu pagasta novadpētniecības materiālu saglabāšanā un popularizēšanā;

Līdzdalība 18.novembra valsts svētku svinēšanā. Bibliotekāres A.Jefimovas godināšana

- **Līksnas pagasta bibliotēkas vadītājam** – tika piešķirts Augšdaugavas novada Kultūras un tūrisma pārvaldes Pateicības raksts par profesionalitāti un radošumu bibliotēkas pakalpojumu klāsta dažādošanā un iedzīvotāju lasītprieka veicināšanā;

Minētie apbalvojumi apliecina bibliotekāru nozīmīgo lomu vietējās kopienas attīstībā un kultūras saglabāšanā.

Bibliotēku darbinieku profesionālā pilnveide ir būtisks faktors, kas veicina nozares attīstību un nodrošina kvalitatīvu pakalpojumu sniegšanu sabiedrībai. Lai bibliotekāri varētu sekot līdzi jaunākajām tendencēm un attīstīt nepieciešamās kompetences, 2024. gadā tika piešķirts finansējums 2128 eiro apmērā, kas tika izmantots dažādiem izglītojošiem pasākumiem, sekmējot bibliotekāru zināšanas ar inovatīvām darba metodēm, digitālās prasmes un medijpratību, veicinot lasītveicināšanas stratēģijas un sadarbību ar skolu un vecākiem, nodrošināt reģionālo un starptautisko pieredzes apmaiņu un tīklošanās iespējas.

Kopumā finansējums ir bijis būtisks ieguldījums bibliotēku darbinieku profesionālajā izaugsmē. Tas ļāvis uzlabot bibliotekāru kompetences, paplašināt zināšanas un pilnveidot pakalpojumus, kas tieši ietekmē bibliotēkas apmeklētāju ieguvumus un veicina lasīt kultūras attīstību sabiedrībā.

Vērts minēt dažus no 57 profesionālās pilnveides pasākumiem, kas tika apmeklēti:

- 32 pasākumi notika tiešsaistē, nodrošinot ērtu piekļuvi izglītojošiem resursiem,
- 25 pasākumi notika klātienē, veicinot praktisko pieredzi un tīklošanos ar citiem nozares speciālistiem. Galvenās tēmas:

- **Lasītveicināšana un bērnu literatūras attīstība:**

- "Kā panākt dubultjaudu lasītveicināšanai?"
- "Vecāku iesaiste bērnu lasītprieka veicināšanā"
- "LasītPrieks!" (Latviešu valodas aģentūra)

- **Digitālās prasmes un IT drošība:**

- "E-paraksta apmācības"
- "Virtuālā vide. Dzīvo droši, strādā droši 2024" (CERT, Augšdaugavas novada IT nodaļa)
- "Digitālās bibliotēkas mācību seminārs"
- "Tīmekļseminārs par medijpratību"

- **Pilsoniskā līdzdalība un kopienu iesaiste:**

- "Pilsoniskās līdzdalības atbalsta punkti Sēlijā" (Kopienas sadarbības tīkls "Sēlijas salas")
- "Drošība un sabiedrības noturība Latvijas austrumu pierobežā"
- "Kopienas persilāde 2024" Latvijas lauku kopienu un viedo ciemu forums

- **Pasākumu organizēšana un radošās aktivitātes:**

- "Kā sarīkot neaizmirstamu pasākumu?"
- "Izstāžu iekārtošana"

- **Mākslīgais intelekts un tā ietekme bibliotēkās:**

- "Mākslīgais intelekts un medijpratība: iespējas un izaicinājumi"
- "Mākslīgais intelekts kultūras un bibliotēku darbā"

Vislielākā dalībnieku aktivitāte vērojama šādos pasākumos:

- **Bibliotekāru forumi, konferences un sanāksmes** – Latvijas skolu un bērnu bibliotekāru lasītpatikas forums, "Latvijas Bibliotekāru kongress 2024" un "Sēlijas bibliotekāru konference", Augšdaugavas novada kultūras darbinieku sanāksmes, kurās apspriesti aktuālie bibliotēku darbības jautājumi, IT drošības un digitālo prasmju semināri, kas nodrošināja bibliotekāriem zināšanas par mūsdienīgu tehnoloģiju izmantošanu.

- **Pieredzes apmaiņas braucieni** – nozīmīga daļa finansējuma tika izmantota Ilūkstes pilsētas bibliotēkas darbinieku profesionālās pieredzes apmaiņas braucienam uz Ludzas novada centrālo bibliotēku un Felicianovas, Ciblas pagastu bibliotēkām, kā arī pārrobežu projekta ietvaros notika tikšanās ar Lietuvas partneriem – Pasvāles publiskajā bibliotēkā Lietuvā.

<https://www.facebook.com/photo/?fbid=487323597016381&set=a.487339473681460>

Regulāra dalība profesionālās pilnveides pasākumos stiprina bibliotekāru kompetences, nodrošina jaunāko zināšanu ieviešanu bibliotēku darbā un veicina augstvērtīgu pakalpojumu sniegšanu sabiedrībai.

Bibliotēku darbinieku profesionālā pilnveide bērnu un jauniešu apkalpošanas jomā ir būtisks aspekts kvalitatīvu bibliotēkas pakalpojumu nodrošināšanai jaunajai paaudzei. Pārskata periodā bibliotekāri aktīvi piedalījās vairākos semināros un apmācībās, kas vērsti uz bērnu un jauniešu lasītveicināšanu, izglītības atbalstu, emocionālās un sociālās attīstības veicināšanu, kā arī efektīvu sadarbību ar vecākiem un pedagogiem.

Bērnu un jauniešu attīstība un uzvedības izpratnes jomā tika apmeklēti izglītojošie semināri:

- "Pusaudži – viņu uzvedība, kad ir/nav pamats satraukumam?" (LPMC) – par pusaudžu uzvedības modeļiem, problēmpazīmēm un nepieciešamajiem atbalsta mehānismiem;
- "Interneta atkarība, riska faktori un iespējamie risinājumi" (LPMC) – kā atpazīt un mazināt digitālās atkarības riskus bērnu un jauniešu vidū;
- "Drošas un jēgpilnas digitālās vides veidošana bērniem un pusaudžiem" (LPMC) – par iespējamajiem riskiem un priekšrocībām digitālajā pasaulē, kas īpaši būtiski bibliotēkām kā informācijas pieejamības centriem.

Sadarbības veicināšanai ar skolām un ģimenēm:

- "Kā palīdzēt bērnam kļūt par labu skolēnu?" (LPMC) – stratēģijas, kā bibliotēkas var atbalstīt skolēnu mācību procesu;
- "Sadarbība ar bērnu vecākiem" (Rīgas mācību centrs "Mīlēt izglītoti") – par sadarbības modeļiem, kas veicina bērnu izaugsmi un lasītprasmi.

Digitālās un medijpratības prasmes bērnu un jauniešu vidū:

- "Medijpratība skolās – kā mācīt un mācīties" (LNB) – sniedza bibliotekāriem rīkus, kā attīstīt kritisko domāšanu un medijpratību skolēnu vidū;
- "Mākslīgais intelekts un medijpratība: iespējas un izaicinājumi" (LNB) – palīdzēja bibliotekāriem pielāgoties jaunajiem digitālās informācijas izaicinājumiem.

Kopumā bibliotēku darbinieku profesionālā pilnveide bērnu un jauniešu apkalpošanā nodrošina mūsdienīgāku un kvalitatīvāku pakalpojumu sniegšanu, veicinot bērnu lasītpraksi, attīstot viņu prasmes un veidojot bibliotēkas kā drošas, izglītojošas un atbalstošas vides jaunajai paaudzei.

5. Pakalpojumu piedāvājums un pieejamība

Augšdaugavas novada publiskās bibliotēkas piedāvā plašu pakalpojumu klāstu, kas ietver grāmatu un periodisko izdevumu izsniegšanu, piekļuvi digitālajiem resursiem, kā arī dažādus

kultūras un izglītojošus pasākumus. Lai veicinātu lasīšanas paradumus un nodrošinātu latviešu un latgaliešu valodas ilgtspēju.

Turklāt, lai veicinātu emocionālo labsajūtu, 2024. gadā Subates un Višķu pagasta bibliotēkās tika aizsākta sensorās istabas izveide, kas tiks īpaši pielāgotas lietotāju relaksācijai un stresa mazināšanai bibliotēkas telpās.

Kopumā Augšdaugavas novada publiskās bibliotēkas turpina attīstīt un paplašināt savu pakalpojumu klāstu, pielāgojoties sabiedrības vajadzībām un veicinot kultūras un izglītības pieejamību novadā. 2023. gadā Augšdaugavas novada bibliotēkas piedzīvoja ievērojamu aktīvo lietotāju skaita pieaugumu, pateicoties veiksmīgām lasīšanas veicināšanas kampaņām, jaunu pakalpojumu ieviešanai un citiem pasākumiem, kas piesaistīja jaunus lietotājus. Tomēr 2024. gadā vērojams būtisks samazinājums, kas varētu būt saistīts ar ārējiem faktoriem, piemēram, demogrāfiskām izmaiņām, konkurenci ar citām informācijas struktūrām t.sk. Augšdaugavas novada VPVKAC un izmaiņām lietotāju vajadzībās.

Lietotāju skaits bērnu un jauniešu segmentā ir bijis salīdzinoši stabils, ar nelielām svārstībām. Tas liecina par pastāvīgu interesi no jaunākā vecuma auditorijas puses, taču, lai veicinātu turpmāku pieaugumu, nepieciešami mērķtiecīgi pasākumi un to pielāgošana mūsdienīgam sniegumam, piemēram, īpaši pasākumi vai programmas bērniem un jauniešiem.

Virtuālo apmeklējumu skaita straujais pieaugums norāda uz veiksmīgu digitālo pakalpojumu attīstību. Tas varētu būt saistīts ar jaunu tiešsaistes resursu ieviešanu bibliotēku ikdienā, vai citiem digitāliem piedāvājumiem, kas piesaista lietotājus.

Tabula "Bibliotēkas pamatrādītāji"

	2022	2023	2024	% salīdzinot ar iepr. gadu
Aktīvo lietotāju skaits	6 887	9626	7073	+39,7%; - 25,5%
<i>t. sk. bērni līdz 18.g.</i>	1 956	2011	1981	+2,8%; -1,5%
Bibliotēkas apmeklējums	77 956	150292	94783	+92,7%; - 36,9%
<i>t. sk. bērni līdz 18.g.</i>	20 524	21456	25084	+4,5%; +16,9%
Virtuālais apmeklējums	27 878	204173	714102	+632,4%; +249%
Izsniegums kopā	151 892	150292	158392	-1,1%; +5,4%
<i>t. sk. grāmatas</i>	80 690	86266	90813	+6,9%; +5,2%
<i>t. sk. periodiskie izdevumi</i>	70 311	63325	67424	-9,9%; +6,4%
<i>t. sk. bērniem līdz 18.g.</i>	18509	18347	18293	-0,8%; -0,29%
Bibliotekārais aptvērums % no iedz. skaita pagastā, pilsētā, reģionā	25%	36%	27%	+44%; -25%
<i>t. sk. bērni līdz 18 g.</i>	0,07%	0,07%	0,07%	
Iedzīvotāju skaits	**27 477	26479	25936	-1,2%

* Bērni ir visas personas vecumā līdz 18 gadiem pēc PMLP uz 01.07.2022.

**Pilsonības un migrācijas lietu pārvaldes dati uz 01.07.2022

Bibliotēku attīstība un jauninājumi ir nozīmīgs aspekts vietējās kopienas izglītības, kultūras un informācijas pieejamības nodrošināšanā. 2024. gadā Augšdaugavas novada bibliotēkas turpināja paplašināt savus pakalpojumus, pielāgojot tos lietotāju vajadzībām un digitālajai videi.

E-pakalpojumu integrācija un sadarbība

Bibliotēku darbinieki aktīvi konsultēja apmeklētājus par e-pakalpojumu izmantošanu, ieskaitot e-parakstu, internetbankas pakalpojumus un iesniegumu sagatavošanu valsts iestādēm (no februāra Maļinovas pagasta bibliotēkas vadītāja, apvienojot amatus, apkalpo Maļinovas pagasta VPVKAC, nodrošinot plašāku pakalpojumu klāstu, tostarp palīdzību darbībām e-vidē pilnvarojuma ietvaros).

- Notika sadarbība ar pašvaldības iestādēm – izglītības un kultūras iestādēm, klientu apkalpošanas centriem un jaunatnes nodaļas speciālistiem, veicinot lasītprasmi un digitālās prasmes.
- Biķernieku bibliotēkā notika informatīva tikšanās ar "Latvijas pensiju sistēmas dalībnieku asociācijas" konsultantiem

Digitālo resursu attīstība un medijpratība

• Bibliotēku nodaļas vadītāja apguva un aprobēja digitālo prasmju mācību programmu pasniedzējiem – mentoriem un organizēja pirmās apmācības iedzīvotājiem ar zemām digitālām pašapkalpošanās prasmēm (VARAM) Eiropas Savienības Atveseļošanas fonda projekta „Sabiedrības digitālo prasmju attīstība” ietvaros.

<http://www.kraslavasvestis.lv/zinas/browse/6/article/3/bezmaksas-digitalo-prasmju-kursi-kraslavas-novada-iedzivotajiem.html>

• Novada bibliotēku speciālisti organizēja medijpratības un kiberdrošības apmācības senioriem medijpratības darbnīcu “Saproti informāciju” un nozaru speciālistiem Naujenes bibliotēkā ar sadarbības partneriem no Dienvidlatgales NVO Centra.

Višķu pagasta bibliotēka koncentrējās uz Krievijas–Ukrainas kara tematikas analīzi un piedāvāja drošus informācijas avotus.

Lai nodrošinātu kvalitatīvu bibliotēku pakalpojumu pieejamību īpašām mērķgrupām, vairākās bibliotēkās tika uzlabota vides pieejamība, pilnveidojot uzbrauktuves un nodrošinot papildu palīglīdzekļus personām ar īpašām vajadzībām. Pārskata periodā bibliotēkas pārskatīja un pielāgoja darba laiku, nodrošinot, ka atsevišķas bibliotēkas ir pieejamas apmeklētājiem arī līdz plkst. 19.00 - 20.00, tādējādi paplašinot iespējas izmantot to sniegtos pakalpojumus. Augšdaugavas novada publiskajās bibliotēkās trešdienas ir veltītas metodiskajam darbam, ietverot darbinieku profesionālās pilnveides aktivitātes, iepirkumus, lokālo kultūrvietu izpēti un individuālus lasītāju apmeklējumus viņu dzīvesvietās, nodrošinot personalizētu atbalstu un piekļuvi informācijai. Pakalpojumi dažreiz tiek sniegti arī ārpus darba laika, sadarbojoties ar vietējām organizācijām un biedrībām.

Naujenes bibliotēka sniedz konsultatīvu atbalstu e-grāmatu bibliotēkas pakalpojuma ieviešanā un popularizēšanā Augšdaugavas novadā. Tomēr, neskatoties uz informatīvajām kampaņām un pieejamo reģistrācijas procesu, e-grāmatu izmantošana ir salīdzinoši zema.

Tradicionālās drukātās grāmatas joprojām tiek uzskatītas par vērtīgāku lasīšanas pieredzi nekā digitālās grāmatas. Senioru mērķgrupa, kas veido lielāko daļu Augšdaugavas novada publisko bibliotēku apmeklētāju, dod priekšroku fiziskām grāmatām, jo daudziem ir grūtības pielāgoties digitālajiem resursiem. Daudziem potenciālajiem lietotājiem nav piemērotu ierīču (planšetes, e-lasītāji vai jaudīgi viedtālruni), kas nepieciešami e-grāmatu lasīšanai. Finansiālais aspekts arī iezīmējas – daudzi lasītāji nevar atļauties iegādāties elektroniskas lasīšanas ierīces.

Augšdaugavas novadā daļa iedzīvotāju dod priekšroku literatūrai krievu valodā, bet lielākā daļa e-grāmatu bibliotēkas piedāvājuma ir latviešu valodā. Lasītāji ne vienmēr atrod sev interesējoša satura valodas sniegumu digitālajā platformā.

Lai gan bibliotēkas aktīvi reklamē e-grāmatu bibliotēku sociālajos medijos un pašvaldības mājaslapā, sabiedrības interese joprojām ir zema. Autorizācijas dati tiek piedāvāti visiem lietotājiem, taču lielākā daļa atsakās izmantot e-grāmatu bibliotēku pat pēc informācijas saņemšanas. Turpmāk tiek plānots pievērst lielāku uzmanību autorizācijas un e-grāmatu bibliotēkas lietošanas infografiku materiālu izstrādei; regulāri ievietot informatīvos materiālus pašvaldības mājaslapā, bibliotēkas emuārā un bibliotēku Facebook lapās; organizēt 3TD e-grāmatu bibliotēkas 5 gadu jubilejas informatīvo akciju, lai veicinātu interesi un popularizētu minēto pakalpojumu.

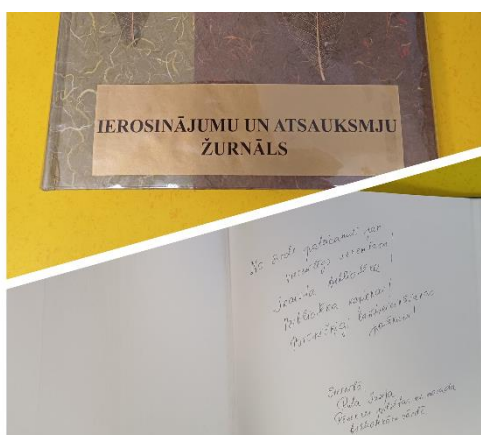
Bibliotēku pakalpojumu turpmākajai attīstībai plānots vairāk pievērsties:

- digitālo prasmju apmācību organizēšanai senioriem –praktiskas apmācības par e-grāmatu izmantošanu un praktiski semināri tehnoloģiju apgūšanai;
- E-lasītāju noma/demonstratīvs pasākums bibliotēkā – ierīču aizņemšanās iespēju piesaiste, lai lasītāji varētu praktiski iepazīt e-grāmatu lasīšanu;
- mērķētas kampaņas jauniešu auditorijai – popularizēt e-grāmatu lasīšanu skolās un jauniešu vidē, piedāvājot tematiskās diskusijas un konkursus;
- paplašināt bibliotēku sadarbību ar apgādiem – veikt aptaujas un pielāgot e-grāmatu piedāvājumu atbilstoši lietotāju interesēm;
- izveidot integrētus pasākumus – apvienot drukāto un digitālo grāmatu lasīšanu, rīkojot salīdzinošas diskusijas un grāmatu apskatus.

Neskatoties uz pašreizējiem izaicinājumiem, plānots ar ilgtermiņa pasākumiem un pareizu pieeju palielināt e-grāmatu bibliotēkas izmantošanu, padarot to par stabilu alternatīvu tradicionālajām grāmatām Augšdaugavas novadā.

Bibliotēku pakalpojumu attīstība 2024. gadā virzījās pozitīvā virzienā, pielāgojot pakalpojumus iedzīvotāju vajadzībām. Digitālo risinājumu integrācija un e-pakalpojumu atbalsts veicināja sabiedrības iesaisti un piekļuvi informācijai. Bibliotēkas turpina darbu, lai nodrošinātu kvalitatīvus pakalpojumus un veicinātu lasītsprieku vietējās kopienās.

Lai pilnveidotu bibliotēku pakalpojumus un nodrošinātu to atbilstību iedzīvotāju vajadzībām, Augšdaugavas novada publiskajās bibliotēkās regulāri tiek veikta lasītāju viedokļu izziņošana. Aptaujas un pētījumi palīdz bibliotēkām izvērtēt esošo pakalpojumu kvalitāti, identificēt nepieciešamos uzlabojumus un veicināt jaunu lasītāju piesaisti. Aptaujas tika organizētas elektroniskajā un papīra formātā, aizpildot iepriekšsagatavotas anketas – bibliotēku apmeklētāji tika aicināti izteikt savu viedokli par pakalpojumu pieejamību, grāmatu krājumu aktualitāti un piedāvātajiem pasākumiem. Aptaujas bija pieejamas gan bibliotēkās uz vietas, gan attālināti novada pašvaldības mājaslapā un sociālajos tīklos. Neiztika arī bez mutiskām intervijām – bibliotekāri regulāri veica individuālas sarunas ar lietotājiem, lai noskaidrotu viņu vēlmes un ieteikumus par bibliotēkas attīstību, kā arī atsauksmju burtnīcas – vairākās bibliotēkās lasītāji varēja atstāt savus komentārus un priekšlikumus veicot ierakstus.

Naujenes bibliotēkas informatīvais stends

Aptauju rezultāti un secinājumi liecina par augstu apmierinātību par bibliotēku personāla atbalstu – lasītāji novērtē individuālās konsultācijas un palīdzību e-pakalpojumu izmantošanā, grāmatu atlasē procesā un informācijas meklēšanā. Pieprasījums pēc ilgāka darba laika – aptaujas rezultāti liecina, ka daudzi lasītāji vēlētos iespēju apmeklēt bibliotēku vakaros vai brīvdienās, tādēļ dažās bibliotēkās pakalpojumi tika sniegti, pagarinot darba laiku, piedāvājot pakalpojumu pieejamību līdz plkst. 19.00- 20.00.

Īpaši jauniešu un studentu vidū izskanēja ierosinājumi nodrošināt lielāku piekļuvi e-grāmatām un abonētām datubāzēm, savukārt seniori un cilvēki ar kustību traucējumiem izteica vēlmi pēc labāka infrastruktūras pielāgojuma, tāpēc vairākās bibliotēkās tika uzlabotas uzbrauktuves un ieviesti papildus palīg līdzekļi.

Lai palielinātu bibliotēkas apmeklētāju skaitu un ieinteresētu dažādas vecuma un sociālās grupas, Augšdaugavas novada bibliotēkas veica vairākas mērķtiecīgas aktivitātes:

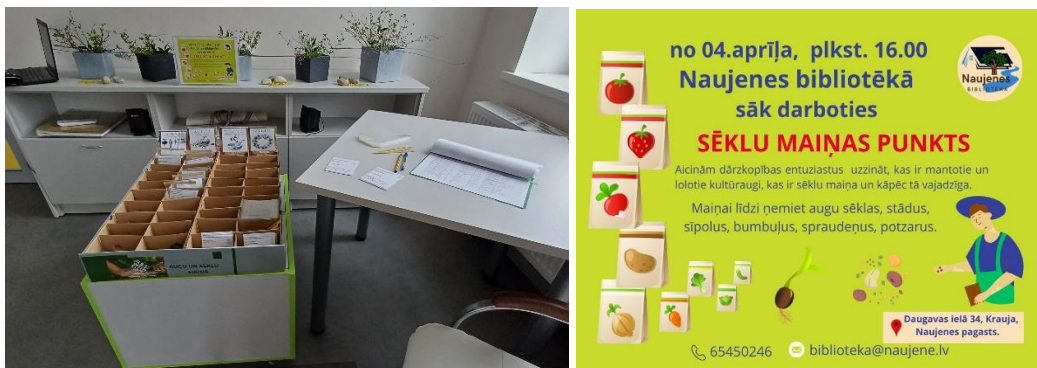
Sadarbībā ar skolām un pirmsskolām un bērnu ģimenēm tika rīkotas tematiskās nodarbības, ekskursijas un lasīšanas veicināšanas konkursi, piemēram, Ilūkstes pilsētas bērnu bibliotēkā tika organizēta “Drošāka interneta diena” ar interaktīvām nodarbībām skolēniem, Naujenes bibliotēka sadarībā ar Naujenes pirmsskolas izglītības iestādi “Rūķītis” organizēja pasākumu “Lasām Kopā = Esam Kopā”- lasīšanas veicināšanas aktivitātes ģimenēm un tikšanos ar ilustratoru Agiju Staku, organizējot arī grāmatu ilustrāciju izstādi.

Tika ieviesti jauni pasākumi – spēļu pēcpusdienas, stāstu vakari un dzejas lasījumi ir ieguvuši lielu atsaucību, īpaši vasaras periodā, jauns pakalpojums “Sēklu maiņas punkts” ieviests

Naujenes bibliotēkā. Tā ir vieta, kur dārzkopības entuziasti un profesionāļi var apmainīties ar dažādu kultūraugu sēklām un stādiem, kā arī iegūt vērtīgas zināšanas par ilgtspējīgu dārzkopību. Līdzīgi var ņemt ne tikai sēklas, bet arī stādus, sīpolus, bumbuļus, spraudņus un potzarus, lai dalītos ar citiem un bagātinātu savu dārzu ar jaunām, vērtīgām šķirnēm.

<https://naujenestautasbiblioteka.blogspot.com/2024/03/seklu-mainas-punkts-naujenes-biblioteka.html>

<https://naujenestautasbiblioteka.blogspot.com/2024/04/seklu-apmainas-punkts-uzsak-savu-darbibu.html>

Lai nodrošinātu piekļuvi literatūrai cilvēkiem ar redzes traucējumiem vai citām lasīšanas grūtībām, vairākas Augšdaugavas novada bibliotēkas sadarbojas ar Latgales Centrālās bibliotēkas filiāli Čiekuru bibliotēku. Šī sadarbība nodrošina pielāgotās literatūras pakalpojumus, tostarp audiogrāmatas un speciālās atskaņošanas ierīces, kas piemērotas lietotājiem ar redzes traucējumiem vai citām lasīšanas grūtībām, piedāvājot grāmatas ar lieliem burtiem, kā arī digitālie teksti, bibliotēku darbinieki palīdz lietotājiem apgūt pielāgotās literatūras izmantošanas iespējas. Minētās iespējas tika apskatītas Čiekuru bibliotēkas un Augšdaugavas novada bibliotēku sadarbības seminārā "Visiem ir tiesības lasīt!"

<https://www.facebook.com/lcb.ciekuri/posts/24-j%C5%ABlij%C4%81-lcb-vad%C4%ABt%C4%81jas-vietniece-bibliotek%C4%81raj%C4%81-darb%C4%81-anna-pakere-%C4%8Diekuru-bibli/122190540392021706/>

Aktīvākās bibliotēkas - Naujenes bibliotēka pārskata gadā piedāvāja plašu audiogrāmatu klāstu un individuālās konsultācijas par to izmantošanu, Maļinovas pagasta bibliotēka arī aktīvi nodrošināja pielāgotās literatūras piegādi un sadarbojās ar vietējiem sociālajiem darbiniekiem, lai informētu mērķa grupas par pieejamajiem pakalpojumiem.

Pielāgotās literatūras pakalpojumi Augšdaugavas novadā pakāpeniski paplašinās, padarot informāciju un kultūras saturu pieejamu visiem. Sadarbība ar Čiekuru bibliotēku un sociālajiem partneriem ļauj nodrošināt personalizētus risinājumus cilvēkiem ar redzes traucējumiem un citām lasīšanas grūtībām, tādējādi veicinot iekļaujošu piekļuvi informācijai un lasīšanai.

Tabula "Pielāgotā literatūra bibliotēkas krājumā"

	Grāmatu skaits
Grāmatas palielinātā drukā	26
Grāmatas vieglajā valodā	2

Augšdaugavas novada bibliotēkas sadarbībā ar iedzīvotājiem un izglītības iestādēm rīkoja tematiskās izstādes, literāros vakarus, akcijas un diskusijas. Piemēram, Subates, Sventes un Naujenes bibliotēkas organizēja veiksmīgus grāmatu draugu klubu pasākumus;

Sventes pagasta bibliotēkas lasītāju klubiņa aktivitātes zem zvaigznēm

Vaboles pagasta bibliotēka rīkoja literāros rītus un radošās darbnīcas skolēniem, pedagogiem un citiem interesentiem par latgaliešu literatūru, Salienas un Vecsalienas bibliotēkas organizēja "Putnu dienas", izziņošanas ekskursijas un vēsturiskās pastaigas pa novadnieka Kārļa Griguļa "rakstu un darbu takām";

Maļinovas pagasta bibliotēka regulāri rīkoja vietējo amatiermākslinieku izstādes un radošās darbnīcas filcēšanā, klūgu pīšanā, salmu puzuru veidošanā; Līksnas pagasta bibliotēka pievērsās domnīcas sarunai latgaliski "Par bitem un latgaliešu volūdu", uzsverot Jozefa Akeleviča pirmās laicīga satura grāmatas latgaliešu valodā par biškopību „Eisa mōceiba ap audzeišonu bišu” (1832.g.) aktualitāti arī šodien un Tomaša Kosovska, kā izcilas personības, fenomenam un kopienas piemiņas stenda uzstādīšanai Līksnā, latgaliešu rakstu valodas kopējiem https://www.facebook.com/photo/?fbid=122162881442238106&set=a.122126650010238106&locale=lv_LV ; Naujenes bibliotēkā septembrī tika atklāta Raiņa un Aspazijas muzeja ceļojošā izstāde "Negaidīti priekšmeti Raiņa un Aspazijas bibliotēkā", lasītpatikas akcija "Grāmata un roze", Bibliotēku nedēļa, Pasaules grāmatu un autortiesību diena.

Bibliotēku darbinieki rūpīgi plānoja un dažādoja pasākumu klāstu, lai uzrunātu plašu auditoriju – seniorus, ģimenes, bezdarbniekus un vietējos mazos uzņēmējus. Pasākumi ne tikai nodrošināja izglītojošas un izklaidējošas aktivitātes, bet arī stiprināja vietējās kopienas saliedētību. Piemēram, Līksnas bibliotēka, sadarbojoties ar kultūras namu, vasaras sākumā organizēja tradicionālo izstādi “Līksnietis un viņa peonijas”, kurā varēja apskatīt vietējo iedzīvotāju izaudzētos un pavairotos peoniju ziedus. Šis pasākums guva lielu atsaucību un jau kļuvis par tradīciju, tāpēc tā norise plānota arī 2025. gadā. Savukārt Biķernieku bibliotēka izcēlās ar lielu apmeklētāju skaitu “Ģimenes dienas” un “Makšķerēšanas svētku” pasākumos, kas pulcēja dažādu paaudžu pārstāvjus, veicinot kopā būšanu un aktīvu atpūtu brīvā dabā. Šie pasākumi ne tikai radīja pozitīvas emocijas, bet arī stiprināja vietējās tradīcijas un kopienas saikni.

Dzejas stundas organizēšana Višķu tehnikumā

Ambeļu bibliotēka izceļas ar daudzveidīgām un radošām aktivitātēm, kas piesaista dažādas iedzīvotāju grupas – bezdarbniekus, mājsaimnieces ar bērniem, seniorus un aktīva dzīvesveida cienītājus. Pasākumu klāsts sniedz iespēju ne tikai socializēties un attīstīt jaunas prasmes, bet arī piedalīties vietējās kopienas dzīvē un stiprināt kultūras mantojumu. ✓ Interesu klubs „Radošā laboratorija” – viens no visveiksmīgākajiem projektiem, kas norisinās jau 12 sezonas no februāra līdz jūlijam. Šogad piedalījās 8 dalībnieki, kopā notika 23 nodarbības (69 stundas). Kluba dalībnieki apguva dažādas radošās tehnikas – reljefa gleznu veidošanu, dabas materiālu apstrādi, dekoratīvā apmetuma pielietojumu un dārza rotājumu izgatavošanu. Sezonas noslēgumā tika organizēta darbu izstāde Pagasta svētku ietvaros. ✓ „Afiša vakar, šodien un rīt” – unikāla afišu izstāde, kas aptvēra 1986.–2024. gada periodu, demonstrējot, kā mainījusies afišu izgatavošanas tehnoloģija. Šī retrospektīvā izstāde raisīja lielu interesi un nostalgiskas emocijas vietējo iedzīvotāju vidū.

✓ „Ķirbju parāde” – radošā izstāde, kur bibliotēkas apmeklētāji demonstrēja savus rokdarbus un dalījās ar interesantām ķirbju receptēm. ✓ „Izpēti savu dzimto malu” – 14. jūnijā tika organizēta ekskursija uz Ilūksti, kur dalībnieki apmeklēja dažādu konfesiju baznīcas, bērnu mākslas studijas izstādi un novadpētniecības muzeju. ✓ „Bibliosports” – bibliotēka jau trešo gadu piedāvā sporta inventāru – nūjošanas nūjas, hanteles un lecamauklas, ko iedzīvotāji var aizņemt kopā ar grāmatām. ✓ „Muzikālais salons” – bibliotēkas foajē izveidots mūzikas stūrītis, kur iespējams klausīties vinila plates ar klasisko un estrādes mūziku. Apmeklētāji var ņemt plates uz mājām, radot nostalgisku atmosfēru. ✓ „Bibliotēkas nedēļa” – šīs nedēļas ietvaros bibliotēkā viesojās Dienas aprūpes centra „Višķi” un Višķu sociālās aprūpes centra iemītnieki. Viesi iepazinās ar bibliotēku, apskatīja izstādes, devās pastaigā un fotografējās pagasta teritorijā. Ambeļu bibliotēka ar saviem pasākumiem veicina radošumu, veselīgu dzīvesveidu un sabiedrības saliedētību, vienlaikus saglabājot vietējo kultūras mantojumu un piedāvājot iedzīvotājiem daudzveidīgas attīstības iespējas.

Salienas bibliotēka rīkoja personālizstādes "Brīnišķīgu cilvēku dzīve" par vietējo iedzīvotāju ikdienas dzīvi un vaļaspriekiem. Vecākā gadagājuma iedzīvotāji aktīvi iesaistījās Laucesas pagasta bibliotēkas rīkotajās vides sakārtošanas un kopienas saliedēšanas aktivitātēs. Viens no iecienītākajiem pasākumiem bija "Katram augam sava vieta" – stādīšanas akcija, kuras laikā tika labiekārtota bibliotēkas apkārtnē un kopīgi pilnveidota zaļā zona. Savukārt pasākums "Dzeja dejo talkā" apvienoja fizisku darbu un kultūru – pēc rudens kartupeļu rakšanas bibliotēkas dobē dalībnieki sanāca kopā brīvdabas dzejas lasījumiem.

Īpaši pozitīvi ir tas, ka šajās aktivitātēs piedalās arī bērni un jaunieši, veicinot paaudžu sadarbību un stiprinot kopienas saites. Tas dod iespēju vecākās paaudzes pārstāvjiem nodot savas zināšanas, dzīves pieredzi un praktiskās prasmes jaunākajai paaudzei, vienlaikus radot draudzīgu un iedvesmojošu kopā būšanas atmosfēru.

Augšdaugavas novada bibliotēkas aktīvi nodrošina uzziņu un informācijas pakalpojumus, pielāgojot tos dažādu mērķgrupu vajadzībām. Bibliotēkas sniedz palīdzību informācijas meklēšanā, digitālo prasmju apguvē, e-pakalpojumu izmantošanā, valsts un pašvaldību iestāžu dokumentu noformēšanā. Liela uzmanība tiek pievērsta sabiedrības medijpratības veicināšanai – tiek organizētas individuālas un grupu apmācības par kibernetiķu drošību, informācijas/spamu filtrēšanu un uzticamu avotu izvērtēšanu. Vairākas bibliotēkas piedāvā specializētus uzziņu pakalpojumus, tostarp pieeju abonētām datubāzēm (Letonika, Lursoft laikrakstu bibliotēka NEWS, Digitālā bibliotēka, tiešsaistes kataloga attālinātās iespējas uc.), literatūras izziņas un tematisko bibliogrāfisko sarakstu sagatavošanu. Bibliotēku darbinieki konsultē uzņēmējus, studentus un vietējos pētniekus, palīdzot atrast nepieciešamo informāciju.

Svarīga loma ir pielāgotās literatūras pieejamībai, ko nodrošina sadarbība ar Latgales Centrālās bibliotēkas filiāli „Čiekuru bibliotēku”. Aktīvākās bibliotēkas šajā jomā nodrošina audiogrāmatas, pielāgotu literatūru un konsultācijas par speciālām atskaņošanas ierīcēm personām ar redzes vai lasīšanas traucējumiem.

Bibliotēku sniegtie uzziņu pakalpojumi tiek augsti novērtēti, īpaši individuālo konsultāciju iespējas, kas palīdz senioriem, jauniešiem, bezdarbniekiem un citiem interesentiem iegūt noderīgas zināšanas un iemaņas digitālajā vidē. Kopumā bibliotēkas ne tikai nodrošina informācijas pieejamību, bet arī veicina iedzīvotāju izglītošanu un sociālo integrāciju, pielāgojot savus pakalpojumus mūsdienu prasībām.

Augšdaugavas novada bibliotēkas aktīvi iesaistās lietotāju un dažādu jomu speciālistu (piem. sociālā darba, jaunatnes lietu, kultūras iestāžu uc.) izglītojošajā darbībā, piedāvājot dažādas apmācību iespējas un konsultācijas. Lai gan licencētas izglītības programmas netiek organizētas, bibliotēkas pēc pieprasījuma pārskata periodā sniedza individuālas konsultācijas darbam ar datoru un internetu. Bibliotekāri regulāri palīdzēja lietotājiem apgūt e-pakalpojumus, piemēram, CV sagatavošanu, internetbankas lietošanu, kā arī valsts un pašvaldību pakalpojuma latvija.lv izmantošanu tiešsaistē. Tika sniegta palīdzība lauksaimniekiem, aizpildot Lauku atbalsta dienesta

(LAD) bloku kartes un iesniedzot Valsts ieņēmumu dienesta (VID) atskaites. Tāpat bibliotēkas atbalstīja arī trešo valstu pilsoņus, palīdzot sagatavot un iesniegt uzturēšanās atļauju pieprasījumus, nodrošinot informāciju un praktisku atbalstu dokumentu noformēšanā. Maļinovas pagasta bibliotēkas vadītāja novērojusi, ka lietotāji arvien biežāk lūdz palīdzību, piemēram, nosūtot CV darba devējiem vai veicot citus pakalpojumus, lai justos drošāk.

Naujenes bibliotēka aktīvi iesaistās izglītojošās iniciatīvās, piedāvājot iedzīvotājiem iespēju iegūt vērtīgas zināšanas dažādās jomās.

Lekciju cikls vecākiem, skolotājiem un interesentiem sadarbībā ar sertificētu audiologopēdi, Daugavpils bērnu veselības centra speciālisti Olgu Solimu, Naujenes bibliotēka ir uzsākusi lekciju ciklu, kas veltīts bērnu runas attīstībai un logopēdijas nozīmei. Pirmās tikšanās tēma: "Sensitīvais periods bērna runas attīstībā līdz 3 gadu vecumam".

<https://naujenestautasbibliotka.blogspot.com/2024/03/tiksanas-ar-audiologopedi-olgu-solimu.html>

Otrās tikšanās tēma: "Kad doties pie logopēda/audiologopēda? Sarkanie karogi, kurus vecākiem jāpamana". <https://naujenestautasbibliotka.blogspot.com/2024/07/olgas-solimas-lekcija-naujenes.html>

Pārskata gadā notika tikšanās ar vīnogu audzētāju Rihardu Rudānu. Pasākuma laikā apmeklētāji iepazinās ar dažādu vīnogu šķirņu izcelsmi, audzēšanas īpatnībām un Latvijas selekcionāru sasniegumiem šajā jomā.

<https://naujenestautasbibliotka.blogspot.com/2024/03/tiksanas.html>

Papildus tam, bibliotēkas aktīvi pievērsa uzmanību medijpratības veicināšanai, pārrunājot ar lietotājiem tādas tēmas kā viltus ziņas, krāpnieciski zvani un personas datu aizsardzība. Piemēram, Laucesas pagasta bibliotēka vasarā ar jauniešiem un senioriem apsprieda uzticamu informācijas avotu atpazīšanu un viltus ziņu identificēšanu. Naujenes bibliotēka aicināja seniorus uz medijpratības darbnīcu "Saproti informāciju", ko organizēja Dienvidlatgales NVO atbalsta centrs, sadarbībā ar Zemgales NVO Centru īstenoja projektu "Ilgtspējīga medijpratība Latvijas senioriem 2024". Darbnīcas laikā 28 seniori uzzināja, kā mazināt dezinformācijas radītos riskus un veicināt kritisku un atbildīgu attieksmi pret publiskajā telpā pieejamo informāciju. Īpaša sadaļa bija paredzēta arī krāpniecības gadījumiem ar mērķi iepazīstināt seniorus ar iespējamiem draudiem un krāpnieku izpausmēm, lai spētu tos laicīgi noteikt un pasargāt sevi un savus tuviniekus.

<https://naujenestautasbibliotka.blogspot.com/2024/03/medijdarbnicas-norise.html>

BIS ALISE tiek aktīvi izmantota visās Augšdaugavas novada, t.sk. Ilūkstes pilsētas bibliotēkās, nodrošinot modernu un ērtu piekļuvi bibliotēkas resursiem.

Katru gadu katalogā tiek pievienoti jauni izdevumi, kā arī digitalizētas un aprakstītas vietējās novadpētniecības kolekcijas. Bibliotēku speciālisti regulāri atjaunina un pilnveido datu ierakstus, uzlabojot informācijas pieejamību.

Reģistrētie lasītāji var meklēt, rezervēt un pagarināt grāmatu lietošanas termiņu tiešsaistē. Dažās bibliotēkās tiek piedāvāta pieeja e-grāmatām un abonētām datubāzēm, kas paplašina pieejamo informācijas resursu klāstu. SBA (starpbibliotēku abonementa) sistēma ļauj pasūtīt grāmatas no citām bibliotēkām, ja tās nav pieejamas vietējā katalogā, atbilstoši Augšdaugavas novada bibliotēku kopkataloga un Līvānu un Ilūkstes bibliotēku kopkataloga ietvaros.

BIS ALISE veicina bibliotēku pakalpojumu efektivitāti, uzlabo informācijas pieejamību un ļauj lasītājiem ērti pārvaldīt savus izsniegunus. BIS ALISE sistēma tiek izmantota arī Augšdaugavas novada izglītības iestāžu bibliotēkās, nodrošinot efektīvu grāmatu un informācijas resursu pārvaldību skolēniem un pedagogiem. Sistēma atvieglo piekļuvi mācību un daiļliteratūras krājumam. Pašlaik BIS ALISE tiek izmantota šādās izglītības iestāžu bibliotēkās:

- ☞ Naujenes pamatskolas bibliotēka
- ☞ Lāču pamatskolas bibliotēka
- ☞ Špoģu vidusskolas bibliotēka (kopš 2017. gada)

• **Tabula “BIS ALISE izmantošana”**

Reģions/ Pilsēta/ Novads	Bibli otēku skaits	Cik bibliotēka s strādā ar BIS ALISE un ALISE-i	Strādā ar moduļiem			Pasūtīts (Web) eksemplāru (2024) <i>bez bijušās Ilūkstes pilsētas bibliotēkas un tās strukturvienībām</i>
			Cirkulācija	SBA	Komplektēšana	
Augšdauga- vas novads	44	31(35)	31(35)	31(35)	31(35)	8
t.sk. publiskās bibliotēkas <i>ar filiāli, nodaļu, ĀAP</i>	28	28	28	28	28	8
		7	7	7	7	-
t.sk. izglītības iestāžu bibliotēkas	16	3	3	3	3	0

Tabula “Autorizētie lietotāji”

	2022	2023	2024	% salīdzinot ar iepr. gadu
Aktīvie lietotāji kopā	3977	9626	10370	+142.04%, +7.73%
Autorizētie lietotāji kopā	1127	2388	2486	+111.89%, +4.10%
Autorizētie lietotāji pārskata periodā	139	651	393	+368.35%, - 39.63%

Dati liecina par strauju izaugsmi 2023. gadā, kam seko būtisks pieauguma tempa samazinājums 2024. gadā. Tas norāda uz sākotnēju lielu interesi vai bibliotekāru aktivitātes ietekmi, bet vēlāk stabilizāciju un iespējamo pasivitāti. Autorizēto lietotāju skaita kritums pārskata periodā (-39.63%) 2024. gadā var liecināt par to, ka sākotnējais straujais pieaugums bija saistīts ar procesa aktualizāciju un jauninājumu, kas zaudēja aktualitāti, uzraudzības procesu un neturpinājās ilgtermiņā.

Starpbibliotēku abonements (SBA) ir svarīgs Augšdaugavas novada bibliotēku pakalpojums, kas nodrošina plašāku piekļuvi grāmatu un informācijas resursiem, nekā to spēj piedāvāt atsevišķa bibliotēka. SBA ļauj bibliotēkām izmantot grāmatas un citus materiālus no citām Augšdaugavas novada bibliotēkām, tādējādi apmierinot lasītāju vajadzības un nodrošinot kvalitatīvu literatūras piedāvājumu.

Augšdaugavas novada bibliotēkās SBA ir labi attīstīta un balstās uz ciešu sadarbību starp reģiona bibliotēkām, piemēram, Krāslavas novada bibliotēku un LNB.

2024. gada pārskata periodā SBA pakalpojums tika izmantots aktīvi vairāku simtu reizes.

Visvairāk grāmatu tika saņemts no Naujenes bibliotēkas. Populārākās SBA pieprasījumu kategorijas ir daiļliteratūra (īpaši pieprasītas latviešu un ārzemju autoru grāmatas), nozaru profesionālā literatūra (pedagoģija, vēsture, psiholoģija u.c.). Salīdzinot ar iepriekšējo periodu, SBA izmantošana ir pieaugusi, kas norāda uz pieaugošo pakalpojuma nozīmi. Bibliotēku vadītāji min, ka SBA pakalpojumu sniegšana kļuvusi efektīvāka, taču nepieciešams nodrošināt lielāku grāmatu pieejamību, lai lasītājiem nebūtu ilgi jāgaida uz pasūtītajām grāmatām.

Sadarbība starp novada un reģiona bibliotēkām ir cieša un efektīva, un SBA pieprasījumu skaits turpina pieaugt. Augšdaugavas novadā iedzīvotāju skaits turpina samazināties, īpaši lauku apvidos, kas ietekmē bibliotēku apmeklējumu un pakalpojumu pieprasījumu. Pieaug vecāka gadagājuma lasītāju īpatsvars, kuriem nepieciešami pielāgoti pakalpojumi (audiogrāmatas, grāmatas ar lieliem burtiem, piegādes uz mājām). Pieaugošās grāmatu cenas samazina bibliotēku iespējas iegādāties jaunākos un populārākos izdevumus. Ierobežotais iepirkuma budžets nozīmē, ka grāmatu krājums papildinās lēnāk nekā pieprasījums pēc jaunumiem. Lasītājiem bieži nākas ilgi gaidīt uz jaunākajiem un pieprasītākajiem daiļliteratūras un profesionālās literatūras izdevumiem. Nepieciešama efektīvāka grāmatu rotācija starp bibliotēkām, lai samazinātu gaidīšanas laiku. SBA ir nozīmīgs pakalpojums, taču nepieciešams optimizēt grāmatu piegādes ātrumu un koordināciju starp bibliotēkām. Nepieciešama labāka informācijas plūsma starp bibliotēkām un lasītājiem par pieejamajiem krājumiem un pasūtīšanas iespējām.

Neskatoties uz esošajiem izaicinājumiem, Augšdaugavas novada bibliotēkas turpina attīstīt pakalpojumus, pielāgojot tos iedzīvotāju vajadzībām. Ieguldot tehnoloģiju modernizācijā, SBA uzlabošanā un lasītveicināšanas iniciatīvās, lai būtu iespējams pasniegt to bibliotēku kā nozīmīgu izglītības, kultūras un informācijas centru Augšdaugavas novadā arī nākotnē.

Tabula “SBA rādītāji”

SBA	2022	2023	2024
No citām Latvijas bibliotēkām saņemto dokumentu skaits	2396*	2386	2055
Uz citām Latvijas bibliotēkām nosūtīto dokumentu skaits	1962*	2582	2227
No Latvijas Neredzīgo bibliotēkas saņemtās pielāgotās literatūras skaits	4	6	28

*Dati par 19 bibliotēkām pirms ATR.

Atbilst ANO Ilgtspējīgas attīstības mērķiem

6. Krājums

Augšdaugavas novada bibliotēku krājuma komplektēšanas politika un organizācija ir vērsta uz kvalitatīva un daudzveidīga krājuma veidošanu, lai apmierinātu novada iedzīvotāju informācijas, izglītības un kultūras vajadzības. Šī procesa pamatā ir gan normatīvie akti, gan vietējās kopienas intereses un vajadzības. Grāmatu iegādei sākot ar 2022. gadu, krājumu papildināšanai, ir ieviesta jauna grāmatu iegādes un apmaksas kārtība. Pamatojoties uz pašvaldības centrālās pārvaldes noslēgtajiem līgumiem ar grāmatu tirgotājiem, bibliotēku

vadītāji veic grāmatu atlasi un pasūtīšanu atbilstoši piešķirtajiem līdzekļiem, rūpīgi sekojot to racionālam izlietojumam. Grāmatu pasūtīšana notiek elektroniski, ar iespēju dažas reizes gadā veikt iegādi izbraukuma tirdzniecībā.

Periodisko izdevumu abonēšanai līdzekļi tiek iekļauti katras bibliotēkas budžeta tāmē, savukārt grāmatu iegādes finansējums tiek plānots Augšdaugavas novada Kultūras pārvaldes investīciju plānā.

Līdz šim bibliotēkām bija individuāli (izņemot Ilūkstes apkaimes bibliotēkām) izstrādāta ilgtermiņa krājuma komplektēšanas un organizācijas politika, lai nodrošinātu krājuma atbilstību lietotāju vajadzībām.

Analizējot tabulā "Krājuma komplektēšanas finansiālais nodrošinājums" sniegtos datus par periodu no 2022. līdz 2024. gadam, var novērot pozitīvu tendenci pašvaldības finansējuma pieaugumā bibliotēkas krājuma komplektēšanai.

Trīs gadu periodā kopējais finansējums krājuma komplektēšanai ir palielinājies par 12,9%, kas norāda uz pašvaldības apņemšanos atbalstīt bibliotēkas attīstību un nodrošināt iedzīvotājiem kvalitatīvus informācijas resursus.

Finansējums grāmatu iegādei ir palielinājies par 14,2% trīs gadu periodā, kas veicina bibliotēkas krājuma atjaunošanu un dažādošanu, atbilstoši lasītāju interesēm un vajadzībām.

Lai gan 2023. gadā bija ievērojams pieaugums periodisko izdevumu abonēšanai, 2024. gadā finansējums nedaudz samazinājās. Tas varētu būt saistīts ar izmaiņām abonēšanas politikā, resursu optimizāciju vai pārorientēšanos uz digitālajiem izdevumiem.

Finansējums uz vienu iedzīvotāju ir palielinājies par 19,8% trīs gadu laikā, kas norāda uz uzlabotu resursu pieejamību katram iedzīvotājam.

Pašvaldības piešķirtais finansējums bibliotēkas krājuma komplektēšanai uzrāda pozitīvu pieauguma tendenci, īpaši attiecībā uz grāmatu iegādi. Lai gan periodisko izdevumu finansējums 2024. gadā nedaudz samazinājās, kopējais finansējums uz vienu iedzīvotāju ir stabils un pārsniedz valsts noteikto minimālo normatīvu. Tas liecina par pašvaldības mērķtiecīgu ieguldījumu bibliotēkas attīstībā un iedzīvotāju informācijas vajadzību nodrošināšanā.

Tabula "Krājuma komplektēšanas finansiālais nodrošinājums"

	2022	2023	2024
Pašvaldības finansējums krājuma komplektēšanai	51558	56765	58198
<i>t. sk. grāmatām</i>	32 800	33800	37472
<i>t. sk. periodiskajiem izdevumiem</i>	18759	22965	20726
Finansējums krājumam uz 1 iedz. skaita pagastā, pilsētā, reģionā	1,87	2,14	2,24
Finansējums krājuma komplektēšanai kopā	51558	56765	58198

- Krājuma pārbaude (inventarizācija):

Lai nodrošinātu krājuma kvalitāti un aktualitāti, Augšdaugavas novada bibliotēkās tiek veikta regulāra krājuma pārbaude un inventarizācija. 2023. gadā visās novada publiskajās bibliotēkās tika veikta kārtējā krājuma inventarizācija, izmantojot BIS ALISE inventarizācijas moduli. Pārskata periodā, sakarā ar darbinieku maiņu, Medumu pagasta bibliotēkā tika veikta papildu inventarizācija, kuras rezultātā iztrūkumi netika konstatēti.

Analizējot Augšdaugavas novada bibliotēku krājuma rādītājus par pārskata periodu vērojams ievērojams jaunieguvumu pieaugums, iespējams, saistīts ar papildu finansējuma piešķiršanu vai īpašo grāmatu iepirkuma programmu.

Latviešu daiļliteratūras iegāde ir samazinājusies, taču samazinājums ir neliels, norādot uz stabilu interesi un pieprasījumu pēc šī segmenta literatūras. Savukārt bērnu literatūras iegāde 2024. gadā ievērojami palielinājusies, iespējams, reaģējot uz pieaugošu pieprasījumu, kā arī īpašām programmām bērnu lasītprasmes veicināšanai.

Tabula “Krājuma rādītāji”

	2022	2023	2024
Jaunieguvumi kopā	14222*	16990	15390
<i>t. sk. grāmatas</i>	5146	4354	4949
<i>t. sk. latviešu daiļliteratūra</i>	1445	1370	1368
<i>t. sk. bērniem</i>	1468	1445	1728
Izslēgtie dokumenti	14747	19269	17737
Krājuma kopskaits	208947	214467	199557
Grāmatu krājuma apgrozība	0,48	0,4	0,45
Periodisko izdevumu apgrozība	1,74	0,3	0,3

*Dati ietver bijušā Daugavpils novada bibliotēku statistiku.

Analizējot Augšdaugavas novada bibliotēku krājuma veidošanu un papildināšanu bērnu un jauniešu literatūras jomā, īpaša uzmanība tiek pievērsta jaunieguvumu proporcionalitātei, salīdzinot iegādāto pieaugušo un bērnu literatūru, kā arī lasītāju sastāvam.

Jaunieguvumi bērnu un jauniešu literatūrā uzrāda nelielu samazinājumu 2023. gadā, kam seko pieaugums 2024. gadā. Šāda dinamika ir saistīta ar mainīgām finansējuma iespējām, lasītāju pieprasījuma izmaiņām un īpašām programmām, kas veicina bērnu un jauniešu lasīšanu.

Papildus tradicionālajām grāmatām, bibliotēkas arvien biežāk iekļauj savos krājumos arī alternatīvus materiālus, piemēram, spēles, puzzles un diskus. Šāda pieeja palīdz piesaistīt dažādas vecuma grupas un veicina interesi par bibliotēkas piedāvājumu.

Analizējot Augšdaugavas novada bibliotēkā pieejamo abonēto tiešsaistes datubāzu izmantojumu īpaša uzmanība pievērsta bezmaksas abonētajām Letonika.lv un News datubāzēm.

Pārskata gadā datubāzu izmantojums nedaudz samazinājies, taču joprojām saglabājas augstāks nekā 2022. gadā. Novērotais nelielais izmantojuma samazinājums varētu būt saistīts ar dažādiem faktoriem, piemēram, lietotāju piesātinājumu, konkurējošu resursu pieejamību vai izmaiņām lietotāju informācijas meklēšanas paradumos.

Lai saglabātu un palielinātu datubāzu izmantojumu, bibliotēkai ieteicams turpināt aktīvi popularizēt pieejamos resursus, organizēt apmācības lietotājiem par datubāzu efektīvu izmantošanu un regulāri atjaunināt piedāvāto saturu, lai tas atbilstu lietotāju aktuālajām vajadzībām.

Kopumā datubāzu izmantojuma rādītāji liecina par pozitīvu tendenci, kas atspoguļo lietotāju interesi un bibliotēkas veiksmīgo darbu informācijas pieejamības nodrošināšanā.

Tabula “Bibliotēkā pieejamo datubāzu izmantojums”

Dabubāze	2022	2023	2024
Letonika			
lejuplāžu skaits	3226*	5643	5064
News			
lejuplāžu skaits	542	985	894
Citas			

Lai veicinātu bibliotēku krājuma un pieejamo datu bāzu/virtuālo apskatu izmantošanu, tiek īstenotas dažādas popularizēšanas metodes, kas palīdz apmeklētājiem atklāt jaunas grāmatas, resursus un informācijas avotus.

Pārskata periodā Naujenes bibliotēka organizēja dažādas izstādes un informatīvas aktivitātes. Viena tām bija digitālā un plaukta izstāde „Senākā grāmata” par godu Latviešu grāmatas 500 gadu jubilejai tika izveidota digitālā un plaukta izstāde „Senākā grāmata”, kas darbojas un laika gaitā papildināsies līdz 2025. gadam.

- Izstādes saturs un attīstība:

2023. gadā izstāde tika atklāta ar 12 senām grāmatām. 2024. gadā tā tika papildināta ar vēl 31 senu grāmatu, ko dāvināja Naujenes pagasta iedzīvotāji, bibliotēkas lietotāji, Juzefovas (Jezupovas) Sv. Pētera un Pāvila Romas katoļu baznīca, kā arī Maliņovas pagasta un Naujenes bibliotēkas no saviem krājumiem. Kopumā izstādē šobrīd apkopotas 43 senās grāmatas (izdotas laika posmā no 1898. gada līdz 1958. gadam).

- Apmeklējuma dati:

Plaukta izstādi bibliotēkā apskatīja 553 apmeklētāji, digitālajai izstādei bibliotēkas emuārā bija 79 skatījumi. Publicitāte:

<https://www.gramatai500.lv/post/seno-gr%C4%81matu-digit%C4%81l%C4%81-izst%C4%81de-naujenes-bibliot%C4%93k%C4%81> (nav statistikas)

Saite uz digitālo izstādi bibliotēkas emuārā:

<https://naujenestautasbibliotka.blogspot.com/2023/08/seno-gramatu-izstade-naujenes-biblioteka.html> (79 skatījumi)

<https://www.facebook.com/photo/?fbid=798734718959969&set=a.459876412845803>

2024. gada laikā tika sagatavotas un publicētas 17 digitālās izstādes, kurās tika atklāts bibliotēkas krājums:

Digitālu izstāžu cikls “ Aizmirstās grāmatas” izstādē tiek apskatītas grāmatas, kas ilgu laiku nav lietotāju pieprasītas, bet ir noderīgas un izzinošas - 3 izstādes:

Juris Alunāns https://naujenestautasbibliotka.blogspot.com/2024/06/digitala-izstade_26.html

Jānis Poruks https://naujenestautasbibliotka.blogspot.com/2024/05/digitala-izstade_27.html ;

Aristotelis. Poētika <https://naujenestautasbibliotka.blogspot.com/2024/08/digitala-izstade.html> ;

Digitālu izstāžu cikls “Slavenie mākslinieki un viņu gleznas ” - 4 izstādes:

-Pols Sezans <https://naujenestautasbibliotka.blogspot.com/2024/01/digitala-izstade-veltita-polam-sezanam.html> ;

-Johans Teodors Eižens Valters https://naujenestautasbibliotka.blogspot.com/2024/02/digitala-izstade_12.html;

-Salvadors Dalī <https://naujenestautasbibliotka.blogspot.com/2024/05/digitala-izstade.html> ;

-Edgars Degā <https://naujenestautasbibliotka.blogspot.com/2024/06/digitala-izstade.html> ;

Digitālais izstāžu cikls “Ieskatoties Naujenes bibliotēkas nozaru literatūras krājumā”- 7 izstādes:

-“1991.gada barikāžu aizstāvju atceres diena”

<https://naujenestautasbibliotka.blogspot.com/2024/01/digitala-izstade.html> ,

-”Pasaules reliģijas” <https://naujenestautasbibliotka.blogspot.com/2024/02/digitala-izstade.html> ,

-”Latviešu rakstu zīmes” https://naujenestautasbibliotka.blogspot.com/2024/02/digitala-izstade_6.html ,

-“Arhitektūra. Muižas un pilis Latvijā”

https://naujenestautasbibliotka.blogspot.com/2024/05/digitala-izstade_22.html ,

- ”Enciklopēdijas” <https://naujenestautasbibliotka.blogspot.com/2024/03/blog-post.html> ,

-“Ceļojumi un atklājumi. Tūrisms.”

https://naujenestautasbibliotka.blogspot.com/2024/05/digitala-izstade_7.html

-”Ēdiena gatavošana un etiķete” <https://naujenestautasbibliotka.blogspot.com/2024/12/digitala-izstade.html>

Digitālais izstāžu cikls “Cilvēki un likteņi”- 2 izstādes:

- Alberts Einšteins <https://naujenestautasbibliotka.blogspot.com/2024/03/digitala-izstade.html>

- Kārlis Sebris - https://naujenestautasbibliotka.blogspot.com/2024/02/digitala-izstade_16.html

Digitālais izstāžu cikls “Slavenie valstsvīri Latvijas vēsture”:

- Jānis Čakste <https://naujenestautasbibliotka.blogspot.com/2024/10/digitala-izstade.html>

Kvalitatīvs papildinājums bibliotēku krājumiem - Latvijas Kultūras ministrijas atbalstītās programmas “Vērtīgo grāmatu iepirkums publiskajām bibliotēkām” ietvaros Augšdaugavas novada bibliotēkas saņēma 400 grāmatu eksemplārus par kopējo summu 4719,57 EUR. Šis ievērojamais papildinājums ietver:

✓ Daiļliteratūru pieaugušajiem un bērniem.

✓ Mākslas un kultūras grāmatas.

✓ Nozaru literatūru, kas bagātina lasītāju zināšanas un intereses.

Programmas ietvaros iegādātās grāmatas tika plaši popularizētas bibliotēku komunikācijas kanālos, lai informētu sabiedrību par jaunumiem.

Grāmatu pieprasījums apliecina, ka bibliotēkas plauktos nonāk vērtīga un aktuāla literatūra, kas piesaista plašu lasītāju loku. Šīs grāmatas kalpo kā izglītojoša un aizraujoša lasāmviela dažāda vecuma un interešu lasītājiem, bagātinot bibliotēku krājuma piedāvājumu un stiprinot lasīšanas kultūru reģionā.

Lai nodrošinātu savlaicīgu grāmatu un citu bibliotēkas materiālu atgriešanu, Augšdaugavas novada bibliotēkas īsteno sistemātisku darbu ar lasītājiem, kuri kavē izdevumu nodošanas termiņus.

Galvenais saziņas kanāls ir IS "Alise" iespējas, kas ļauj regulāri atlasīt nosūtīt e-pasta atgādinājumus lietotājiem par tuvojošos vai nokavēto nodošanas termiņu. Ja lietotājam nav e-pasta, tiek izmantotas alternatīvas saziņas metodes:

✓ SMS atgādinājumi – īsziņa ar informāciju par nepieciešamību atgriezt grāmatas.

✓ Tālruņa zvani – personīga saziņa ar parādniekiem, lai atgādinātu par kavētajiem izdevumiem un vienotos par to atgriešanu. Sadarbībā ar skolotājiem un ģimenēm - īpaša uzmanība tiek pievērsta skolēniem, kuri aizņemas grāmatas mācību uc. vajadzībām. Bibliotēkas sadarbojas ar skolotājiem, lai palīdzētu skolēniem atcerēties par termiņiem un savlaicīgi atgriezt grāmatas. Tāpat darbs tiek veikts arī ar ģimenēm, lai nodrošinātu atbildīgu attieksmi pret bibliotēkas resursiem un veicinātu grāmatu apriti. Šāda pieeja ne tikai palīdz atgūt aizkavētās grāmatas, bet

arī veicina lietotāju atbildību un cieņpilnu attieksmi pret bibliotēkas krājumu, nodrošinot to pieejamību visiem lasītājiem.

Pārskata gadā bibliotēkas krājuma popularizācijai tika pievērsta īpaša uzmanība, lai nodrošinātu kvalitātīvu, mūsdienīgu un pieprasītu literatūras piedāvājumu lasītājiem. Tika arī identificētas problēmas un to risinājumi –

- novecojušas literatūras uzkrāšanās. Bibliotēku krājumā joprojām atrodas novecojuši izdevumi, kas vairs neatbilst lasītāju interesēm vai kuru saturs ir novecojis.

Plānots 2025. gadā īstenot aktīvāku “krājuma attīrīšanu” literatūras norakstīšanai, īpaši pievēršot uzmanību mazpieprasītajiem un fiziski nolietotajiem izdevumiem.

- Krājuma apgrozības palielināšana un jauno lasītāju piesaiste - lai gan bibliotēkā notiek dažādas aktivitātes, ne visi apmeklētāji aktīvi izmanto krājumu, un daļa jauniešu izvēlas digitālos resursus. Plānots veidot elastīgāku, mūsdienīgāku un mobilāku krājumu, kas ietver gan drukātās grāmatas, gan elektroniskos resursus, gan grāmatu kopu SBA aktivitātes.

Atbilst ANO Ilgtspējīgas attīstības mērķiem:

7. Darbs ar bērniem un jauniešiem

Augšdaugavas novadā darbojas divas bibliotēkas, kas mērķtiecīgi strādā ar bērnu un jauniešu auditoriju – Naujenes bibliotēkas Bērnu un jauniešu nodaļa un Ilūkstes pilsētas Bērnu bibliotēka. Šīs iestādes nodrošina izglītojošas un radošas aktivitātes, aktīvi veicina lasīšanas kultūru novadā un piedāvā īpaši pielāgotus resursus jaunākajai paaudzei. **Naujenes bibliotēkas Bērnu /Jauniešu nodaļas pārskats 2024. gadā:**

- Naujenes pagastā dzīvo 619 bērni un jaunieši līdz 18 gadu vecumam. Bibliotēkas lietotāji veido 55% no kopējā bērnu un jauniešu skaita. Aktīvo lasītāju skaits samazinājies par 4,5%, bet bibliotēkas apmeklējums ir pieaudzis par 16,4%, pateicoties aktīvai sadarbībai ar skolām un pirmsskolām bibliotēkas pakalpojumu popularizēšanā.

- Galvenās iniciatīvas un lasīšanas veicināšanas pasākumi pārskata periodā bija - "Restarts lasīšanai" – mērķgrupas iesaiste lasīšanas paradumu veicināšanā. “Bērnu, jauniešu un vecāku žūrija” – iesaistījās 79 dalībnieki, tika organizētas lasīšanas aktivitātes ar skolām un pirmsskolām. “Nacionālās skaļās lasīšanas sacensības” – vietējā līmeņa sacensības, uzvarētāji piedalījās Augšdaugavas novada finālā. “Lasām kopā = Esam kopā” – aktivitāšu cikls pirmsskolas bērniem un vecākiem. Ziemeļvalstu literatūras nedēļa – rītausmas lasījumi un tematiskie pasākumi. Vasaras aktivitātes "Bibliovasara-2024". Nodarbības un radošās meistarklases u.c. Digitālās iespējas un inovācijas – interaktīvās tāfeles izmantošana, Sony Play Station aktivitātes, galda futbola spēles spēlēšana. Naujenes bibliotēka ir kļuvusi par nozīmīgu ikdienas kultūras un izglītības centru bērniem un jauniešiem, kas piedāvā inovatīvas un daudzpusīgas aktivitātes bērniem un jauniešiem, veicinot lasītprasmi un radošumu.

-

”Bērnu, jauniešu un vecāku žūrija” un “Mazie lasīšanas svētki”
 Naujenes bibliotēkas pasākumi BJVŽ programmas gaitā parasti apvieno plaukta izstādes, literārās stundas, bērnu nodaļas bibliotekāres izbraukumus uz Naujenes un Lāču pamatskolām, kā arī informācijas sniegšanu blogā un sociālajos tīklos. Par ko bija saņemts diploms un piemiņas balvas, jo Naujenes bibliotēkas Bērnu nodaļas konts tika izvēlēts kā aktīvākais sociālajā vietnē "Facebook", reklamējot BJVŽ 2023 programmu un kolekcijas grāmatas.
 2024.gada 8.aprīlī Naujenes bibliotēkā notika Mazie lasīšanas svētki, pulcējot 1.-3.klašu lasītājus no Naujenes pamatskolas, kas visaktīvāk vērtēja grāmatas piedāvātās vecuma kategorijās. Kopumā Naujenes bibliotēkas 2023. gada žūrijā iesaistīto lasītāju skaits sasniedza 63 dalībniekus.

<https://naujenesbibliotekasbernunodala.blogspot.com/2024/04/mazie-lasinas-svetki.html>

Arī 2024.gada jaunajā programmā aktīvi iesaistās bērni, jaunieši un vecāki gan no sadarbības partneru pulka gan no vietējo iedzīvotāju vidus. Uz doto brīdi dalībnieku skaits ir 79 cilvēki. Jaunās programmas ietvaros 2024.gadā bija veikti 14 kopējie lasījumi ar Naujenes pamatskolas (1.-3.klases) un Naujenes PII “Rūķītis” divu vecāko grupu bērniem.

Ilūkstes bērnu bibliotēkas pārskats 2024. gadā:

Laika gaitā ir izveidojusies laba sadarbība ar Ilūkstes Raiņa vidusskolu, veidojot ieteicamo literatūru sarakstus publiskajā bibliotēkā. Aktīvo lietotāju skaits ir pieaudzis, piesaistot bērnus no citiem novadiem un pilsētām sevišķi mācību brīvlaikos un vasaras mēnešos. Galvenie faktori apmeklējuma pieaugumam ir bibliotekārās stundas, lasīšanas veicināšanas pasākumi un sadarbība ar skolām un pirmsskolas izglītības iestādēm (PII).

Sniegtas 163 uzziņas un konsultācijas par bibliotēkas resursiem, e-katalogu un datu bāzēm.

Populārākās aktivitātes:

- Izzinošas ekskursijas un bibliotekārās stundas: “Esi drošs” (par drošību internetā), “Grāmatās ir spēks” (lasīšanas nozīme), “Sarunās dzimst mīlestība” (literatūras loma dzīvē).
 Tematiskās pēcpusdienas: tikšanās ar rakstnieci Ievu Samausku un ilustratori Inesi Sarbaju, dzejas dienu pasākumi sadarbībā ar skolām un PII, lasīšanas veicināšanas programmas:
- “Bērnu/Jauniešu/Vecāku žūrija” – 171 dalībnieks, “Grāmatu starts” – nodarbības pašiem mazākajiem lasītājiem (iesaistījās 13 jaunas ģimenes), Nacionālās Skaļās lasīšanas sacensības – pārstāvis no Ilūkstes ieguva 1. vietu novada pusfinālā un piedalījās reģionālajā finālā Rēzeknē.

Aktivitātes Ziemeļvalstu literatūras nedēļas ietvaros, vasaras lasīšanas aktivitātes: “Mana vasara ar grāmatu”, “Mans draugs Mumins” uc.

Ilūkstes bērnu bibliotēka aktīvi veicina lasītprasmi un lasītprīeku, nodrošinot kvalitatīvu krājumu, izglītojošus pasākumus un ciešu sadarbību ar izglītības iestādēm.

Bērnu un jauniešu iesaiste notika arī citu Augšdaugavas novada publisko bibliotēku darbībā - lasītāju skaits ir mainīgs un dažviet turpina samazināties. Apmeklējums dažās bibliotēkās ir samazinājies, galvenokārt jauniešu interešu maiņas un tehnoloģiju pieejamības dēļ. Pozitīvi

izceļas izsnieguma pieaugums bērniem un jauniešiem – atsevišķās bibliotēkās par 67% vairāk nekā iepriekšējā gadā.

Novada bibliotēkās tiek organizēti dažādi pasākumi, lai piesaistītu bērnus un jauniešus, piemēram: tematiskās nodarbības un radošās darbnīcas – par dabu, maizes ceļu, mākslu, dzeju u.c. tiek organizēti sezonālie konkursi un sacensības – “Čaklākais lasītājs”, fotokonkurss “Mans mīļais draugs”, Lieldienu radošie konkursi. Tiek organizētas izziņošanas ekskursijas un interaktīvas aktivitātes – pārgājieni, ekskursijas uz Laimas muzeju Krāslavas novadā, lielformāta spēļu spēlēšana svaigā gaisā.

Lai gan bibliotēkas cenšas pielāgoties jaunajiem izaicinājumiem, nepieciešams vēl aktīvāk meklēt radošus risinājumus, kas piesaistītu bērnus un jauniešus. Svarīga ir vecāku, skolotāju un vietējo kopienu sadarbība, lai veidotu stabilas lasīšanas tradīcijas un veicinātu interesi par grāmatām. Digitālo tehnoloģiju izmantošana var kļūt par efektīvu papildinājumu tradicionālajai lasīšanai, bet bibliotēkām jābūt elastīgām un gatavām pielāgoties jaunajām lasītāju vajadzībām.

Taču pastāv arī zināmas problēmas un izaicinājumi - jauniešu uzmanības deficīts un intereses maiņa – digitālie mediji un īsie video dominē pār lasīšanu, dodot priekšroku atrašanos virtuālajā telpā. Ģimeņu pārcelšanās uz lielpilsētām un iedzīvotāju skaita samazināšanās – dažviet bērnu skaits krītas, jo vietējās skolas tiek slēgtas vai vecāki pārceļas strādāt citviet. Zems lasītprasmes un rakstītprasmes, kā arī motivācijas līmenis – skolās ne vienmēr tiek veicināta literatūras lasīšana, jauniešiem trūkst interesi par grāmatām. Finansējuma ierobežojumi – dārgāku grāmatu eksemplāru iegāde un mūsdienīga tehniskā nodrošinājuma uzlabošana ir sarežģīta.

Bibliotēkas turpmāk plāno piesaistīt iespējamus risinājumus un attīstības virzienus - inovatīvas lasīšanas veicināšanas metodes – interaktīvas spēles, lasīšanu radošo aktivitāšu starplaikos, krāsainas un vizuāli pievilcīgas grāmatas kā prezentācijas līdzekļi. Ģimeņu un vecāku iesaisti lasīšanas veicināšanas pasākumos ar klātienē aktivitātēm gan vecākiem, gan bērniem t.i. ģimenes kopīgas aktivitātes bibliotēkā. Bibliotekāriem joprojām nezūd optimistisks skatījums uz situāciju – bibliotēka redz pozitīvus rezultātus, pateicoties ilgtermiņa lasīšanas veicināšanas darbam.

Atbilst ANO Ilgtspējīgas attīstības mērķiem:

8. Novadpētniecība

Novadpētniecības darbs Augšdaugavas novada bibliotēkās ir svarīgs informācijas saglabāšanas un izplatīšanas aspekts, kas vērsts uz vietējās vēstures, kultūras, tradīciju un nozīmīgu personību izpēti un dokumentēšanu. Šajā darbā tiek izmantotas gan drukātās, gan digitālās datu vākšanas metodes, nodrošinot materiālu sistematizāciju, pieejamību un popularizēšanu -

- jaunu materiālu apkopošana un digitalizācija – tiek vākta informācija par Augšdaugavas novada pilsētu un pagastu un tuvāko apkaimju vēsturi, tradīcijām un ievērojamiem cilvēkiem.
- Augšdaugavas novada bibliotēkas aktīvi sadarbojas ar vietējām kopienām, lai saglabātu vietējo vēsturi, kultūras mantojumu un tradīcijas. Tiek organizēti izglītojoši un pētniecības pasākumi, kuros iesaistās gan vietējie iedzīvotāji, gan vēsturnieki, pētnieki un studenti.
- Mutvārdu vēstures ekspedīcija Sēlijas pusē - vasaras mēnešos Augšdaugavas novadā norisinājās mutvārdu vēstures ekspedīcija, kurā piedalījās: kultūras mantojuma pētnieku biedrība

“Divruna”, Daugavpils Universitātes Mutvārdu vēstures centra darbinieki, vēstures docētāji, studenti un Augšdaugavas novada bibliotekāri. Ekspedīcijas dalībnieki apmeklēja un veica intervijas ar vietējiem iedzīvotājiem Laucesas, Kalkūnes, Medumu, Sventes un Šederes pagastos, fiksējot viņu atmiņas un vēsturiskās liecības. Savāktie materiāli kļūs par nozīmīgu avotu reģiona vēstures izpētē un saglabāšanā.

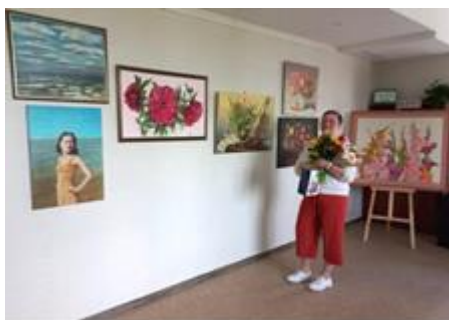
- Foto orientēšanās spēle "Sventes ekspedīcija". Lai veicinātu vietējās vēstures un kultūras iepazīšanu, bibliotēka vasaras mēnešos rīkoja interaktīvu foto orientēšanās spēli "Sventes ekspedīcija" ar vietējiem iedzīvotājiem un viesiem. Spēles laikā dalībnieki sekoja norādēm un meklēja konkrētas vietas Sventes pagastā, iepazīna vietējo vēsturi un kultūru, vienlaikus pavadot laiku aktīvā un izzinošā veidā, piedalījās izglītojošās aktivitātēs, kas ļāva iejusties vēstures pētnieku lomā. Šī aktivitāte kļuva par iecienītu izklaides un izzinošu veidu gan vietējiem iedzīvotājiem, gan tūristiem, veicinot interesi par Sventes pagasta vēsturiskajiem un dabas objektiem.

- Tikšanās ar vīnogu audzētāju Rihardu Rudānu - Naujenes bibliotēkā notika izglītojoša tikšanās ar vietējo vīnogu audzētāju Rihardu Rudānu, kuras laikā apmeklētājiem bija iespēja iegūt vērtīgas zināšanas par vīnkopību un selekciju Latvijā, īpaši izceļot novadnieka Paula Sukatnieka devumu vīnkopībā. Pauls Sukatnieks (1914–1989) bija izcils Latvijas vīnogu selekcionārs no Dvietes. Šī tikšanās sniedza gan vēsturisku, gan praktisku ieskatu vīnkopības jomā, vienlaikus godinot Paula Sukatnieka mantojumu un veicinot interesi par vīnogu selekciju un audzēšanu Latvijā.

- Salienas bibliotēkā norisinājās izglītojoša tikšanās un izzinošā ekspedīcija, kas bija veltīta novadniekam Kārlim Grigulim (1912–1982) – vienam no pazīstamākajiem Latvijas ornitologiem, pētniekam un dabaszinātniekam. Pasākumā piedalījās vietējie iedzīvotāji, dabas pētnieki, skolēni un bibliotekāri, lai iepazītu Griguļa dzīvi, darbību un devumu Latvijas ornitoloģijā. Viņš bija daudzu grāmatu un zinātnisko publikāciju autors, kas palīdzēja izglītēt sabiedrību par putnu dzīvi un ekoloģiju. Izzinošā ekspedīcija – “Putnu vērošana Griguļa pēdās”. Pēc tikšanās bibliotēkā notika ekspedīcija vietējā apkārtnē, kur dalībnieki devās putnu vērošanas

Šis pasākums bija ne tikai cieņas apliecinājums novadniekam Kārlim Grigulim, bet arī iedvesma jauniem dabas pētniekiem un putnu vērotājiem. Salienas bibliotēka ar šo iniciatīvu turpina novadpētniecības darbu, saglabājot nozīmīgas personības piemiņu.

- Ilūkstes pilsētas bibliotēka arī aktīvi nodarbojas ar novadpētniecību, vācot, apkopojot un popularizējot materiālus par Ilūkstes pilsētas un tās apkārtnes vēsturi, kultūru un ievērojamām personībām. Bibliotēkas lasītavā pieejami dažādi novadpētniecības materiāli, kas sniedz padziļinātu ieskatu vietējās kopienas attīstībā. Papildus tam, bibliotēka regulāri atjauno un papildina novadpētniecības faktu publikācijas sociālajos medijos, lai sniegtu aktuālu un daudzpusīgu informāciju par Ilūkstes novadu.

Tikšanās ar novadnieku Viktoru Petaško (dzejas lasījumi) un ilūkstietes Aurikas Jelinskas personālizstādes atklāšana

Augšdaugavas novada bibliotēku aktivitātes apliecina plašu sadarbību ar vietējām kopienām, kas veicina gan mutvārdu vēstures saglabāšanu, gan izglītojošus un interaktīvus pasākumus. Šīs iniciatīvas palīdz vietējiem iedzīvotājiem un viesiem iepazīt novada vēsturi, kultūru un dabas vērtības, kā arī stiprina bibliotēku lomu kā zināšanu un kultūras centru reģionā.

Pārskata gadā Vaboles pagasta bibliotēku apmeklēja novadnieks Latvijas valsts prezidents Edgars Rinkevičs. Edgara Rinkēviča senči nāk no Vaboles pagasta un piederējuši Līksnas draudzei <https://www.augšdaugavasnovads.lv/novads/aktualitates/jaunumi/edgara-rinkevica-senci-nak-no-vaboles-pagasta/>

- Augšdaugavas novada bibliotēkās tika veidotas vizuālās ekspozīcijas un tematiskās kolekcijas, kas veltītas vietējo dzimtu vēsturei, nozīmīgām personībām un vēsturiskiem notikumiem. Bibliotekāri aktīvi iesaistījās materiālu atlasē, izpētē un apkopošanā, nodrošinot izstāžu saturisko kvalitāti un informācijas bagātību. Piemēram, Gotharda Frīdriha Stendera 310. jubilejai veltītais pasākums, kas notika 25. augustā Eglainē. Tas tika veltīts izcilā apgaismotāja Gotharda Frīdriha Stendera 310. jubilejai.

Pasākuma ietvaros Lašu luterāņu draudzes dievnāmā notika G. F. Stendera zinātniskie lasījumi, kuros zinātnieki un pētnieki analizēja Stendera ieguldījumu latviešu tautas izglītošanā un attīstībā.

Biķernieku pagasta bibliotēkā notika pagasta iedzīvotāju kolekciju izstāde: "Latvju rakstu zīmes un krāsu ritmi rokdarbos" un Maļinovas pagasta bibliotēkā "Dūraiņu krāšņums un siltums".

Novadpētniecības krājums Naujenes bibliotēkā:

Naujenes bibliotēka novadpētniecības darbu uzsāka 1994. gadā, lai dokumentētu un saglabātu vietējās vēstures, kultūras un nozīmīgo personību mantojumu. 2006. gadā tika izveidota elektroniskā novadpētniecības datu bāze, kas sniedz ērtu piekļuvi informācijai un tiek regulāri papildināta. Datu bāzes apjoms uz 2024. gada 31. decembri:

- 3531 ieraksts elektroniskajā novadpētniecības datu bāzē.
- 549 vienības veido bibliotēkas novadpētniecības krājumu.
- 366 vienības, kurās pieminēts Naujenes pagasts, ir īpaši nomarkētas ar speciālu uzlīmi.
- 2024. gadā IS "Alise" tika aprakstīti 95 jauni raksti.
- 2024. gadā izveidotas 36 tematiskās mapes, kas papildina novadpētniecības informācijas resursus.

Novada bibliotēku novadpētniecības krājums ietver plašu materiālu klāstu:

- ✓ Grāmatas – vēstures, kultūras, literārie un pētījumu izdevumi par reģionu.
- ✓ Novadpētniecības mapes – strukturēti un tematiski sakārtoti materiāli par vietējo vēsturi, nozīmīgām personībām un iestādēm.
- ✓ Tematiskās mapes – specifiski izdalīti materiāli par atsevišķiem kultūras un vēstures aspektiem.
- ✓ Albumi un fotogrāfijas – vizuālā dokumentācija par reģiona attīstību un nozīmīgiem notikumiem.

✓ Elektroniskie resursi – digitalizēti arhīvu dokumenti, raksti un audiovizuālie materiāli.

2024. gadā Naujenes bibliotēkā publicēts - digitālais izstāžu cikls "Ieskatoties Naujenes bibliotēkas novadpētniecības literatūras krājumā" "Cilvēki un likteņi" - izstāde veltīta novadniekam Staņislavam Ružānam

https://naujenestautasbibliotka.blogspot.com/2024/10/digitala-izstade_14.html

Staņislavs Ružāns, ar savu mīlestību pret dzimto zemi, ir iemūžinājis Naujenes un Nīcgales pagasta vēsturi un tās cilvēku likteņus aizkustinošās grāmatās. Viņa darbi nav tikai vēstures faktu kopums, bet gan dzīvi stāsti par cilvēkiem, kuri mūs ieskauj. Izstādes apmeklētāji tika aicināti iepazīt šos stāstus, kas atklāja gan pagātnes notikumus, gan mūsdienu dzīvi.

✓ Citi materiāli – vietējo laikrakstu izgriezumi, plakāti, brošūras un mutvārdu vēstures pieraksti.

Augšdaugavas novada bibliotēku novadpētniecības krājums ir būtisks resurss vietējās vēstures saglabāšanai, izpētei un popularizēšanai. Tas nodrošina sabiedrībai, pētniekiem, skolēniem un interesentiem plašu informācijas pieejamību un atbalsta reģionālās identitātes apzināšanos.

Digitalizācija Augšdaugavas novada bibliotēkās vēl nav plaši attīstīta, un sistemātisks digitālo resursu veidošanas process nav uzsākts kā centralizēta iniciatīva. Pašlaik šo darbu lielākoties veic atsevišķi entuziasti un daži bibliotekāri, kuri apzinās reģiona kultūrvēsturisko nozīmību un cenšas saglabāt vēsturiskās liecības digitālā formātā.

Viens no nozīmīgākajiem digitalizācijas veicinātājiem reģionā ir Višķu pagasta bibliotēkas vadītājs Jānis Strods, kurš veltījis ievērojamu laiku un resursus vēsturisku hroniku un liecību apkopošanai. Viņa veidotās hronikas par Tautas frontes norisēm reģionā jau ir izaugušas līdz diviem apjomīgiem manuskriptiem, kas nākotnē varētu tikt izdoti kā grāmata. Ir apkopoti vietējo iedzīvotāju atmiņu stāsti, fotogrāfijas un dokumenti.

Jānis Strods izveidojis Facebook grupu "Višķu vēsture", kurā cilvēki no dažādām pasaules malām dalās fotogrāfijās, dokumentos un atmiņās par pagasta vēsturi. Šis digitālais arhīvs kļūst par unikālu vietu informācijas apmaiņai un sabiedrības iesaistei vēstures saglabāšanā.

Savukārt vēstures pētnieks Roberts Kudiņš kopā ar Jāni Strodi savulaik izveidoja biedrību "Augšdaugava", lai piesaistītu finansējumu un īstenotu vēstures saglabāšanas projektus.

Pateicoties šai iniciatīvai, tika veikta Vasargelišķu skatu torņa atjaunošana, kā arī savākti materiāli par Višķu vēsturi. Projektam, kas bija paredzēti digitalizācijas attīstīšanai, vairākkārt tika atteikts finansējums no Latvijas Kultūrkapitāla fonda, tādējādi šī iniciatīva palikusi nepabeigta.

Pēc Višķu tehnikuma telpu renovācijas, vēsturiskie materiāli tika nodoti Višķu pagasta bibliotēkai, kur tie pagaidām tiek glabāti nelielā palīgtelpā. Krājumā ir fotogrāfiju albumi, priekšmeti un dokumenti, kas atspoguļo tehnikuma un reģiona vēsturi. Jānis Strods plāno šo kolekciju digitalizēt un izmantot muzeja izveidei, ja Višķos tiktu atvērta kultūrvēsturiska ekspozīcija.

Lai gan digitalizācijas process Augšdaugavas novada bibliotēkās nav sistemātiski uzsākts, entuziastu iniciatīvas, piemēram, Jāņa Stroda veiktais novadpētniecības darbs un citu novada bibliotekāru digitālie arhīvi un sociālo tīklu kolekcijas, liecina par lielu potenciālu šīs jomas attīstībai.

Pārskata periodā bibliotēkas ir aktīvi strādājušas pie novadpētniecības materiālu apkopošanas un saglabāšanas, taču, lai nodrošinātu plašāku pieejamību un ilgtermiņa saglabāšanu, nepieciešams uzsākt sistemātisku digitalizācijas procesu. Naujenes bibliotēkā ir iegādāts A3 skeneris, lai veiktu periodisko izdevumu skenēšanu, ir apkopoti un sagatavoti prioritārie materiāli digitalizācijai. Konstatēts, ka bibliotēkai nav nepieciešamo datorprogrammu digitalizācijas veikšanai. Bibliotēkas darbiniekiem nepieciešama apmācība, lai attīstītu digitalizācijas prasmes un efektīvi strādātu ar jaunajām tehnoloģijām, nodrošinot vēsturisko materiālu saglabāšanu un

pieejamību plašākai sabiedrībai. Būtisks ir institucionālais atbalsts un finansējuma piesaiste, kā arī jaunās Digitālo bibliotēkas potenciāls.

Atbilst ANO Ilgtspējīgas attīstības mērķiem:

9. Projekti

Tabula "Projektu apkopojums"

Projekta nosaukums	Finansētājs	Finansējuma apjoms	Projekta apraksts (t.sk. īstenošanas laika periods, rezultāti, īss kopsavilkums)	Atbalstīts/ neatbalstīts
Naujenes bibliotēkas transformējamās āra lasītavas "Ikvienam un visiem" ierīkošana	Eiropas Lauksaimniecības fonds lauku attīstībai	47652,28 EUR	Projekta mērķis ir izveidot Naujenes bibliotēkas transformējamās lasītavas "Ikvienam un visiem" – pielāgojamu ārtelpas un iekštelpas, kur visu vecumu lietotāji varēs lasīt grāmatas, izmantot Wi-Fi, satikties un piedalīties bibliotēkas aktivitātēs. Projekts ilgtermiņā nodrošinās bibliotēkas pieejamību un dažādus pakalpojumus, piesaistot jaunus lietotājus un piedāvājot izklaides, izglītības un sociālās iesaistīšanās iespējas Naujenes pagasta iedzīvotājiem.	neatbalstīts
LNB un LBB realizētais projekts «Grāmata rosina sarunu par aktuālo»	VKKF		Pasākums - divas literārās darbnīcas: "Iepazīsim Baltijas valstu rakstniecību" ar Arno Jundzi un Ilmāru Šlāpinu.	atbalstīts
"Sensorā lasītava ar profesionālu informācijas punktu"	Eiropas Savienības Interreg VI-A Latvijas-Lietuvas		Projekta "INCLUSIVE" mērķis ir izveidot jaunu daudzfunkcionālu iekļaujošu tīklu, iekārtojot sensoro lasītavu ar	atbalstīts

	programma 2021.-2027. gadam		profesionālu informācijas punktu Subates pilsētas bibliotēkā un Višķu pagasta bibliotēkā <u>Bibliotēkās Augšdaugavas novadā veidos sensorās istabas emocionālās labsajūtas veicināšanai / Raksts</u>	
Tikšanās ar autoriem “Stāstu upes ietek Daugavā”	VKKF	4 677.00 EUR	Īstermiņa mērķis: Popularizēt stāstīšanas tradīciju Latgalē un Sēlijā, organizējot 6 stāstnieku tikšanās, kurās piedalīsies 30 dažādu paaudžu pārstāvji. Veicināt lokālā kultūras mantojuma apzināšanu, izveidojot interaktīvu stāstu karti un organizējot stāstu konkursu skolēniem, lai palielinātu bibliotēku apmeklētāju skaitu par 10%. Ilgtermiņa mērķis: Veicināt stāstīšanas tradīciju kā neatņemamu Latgales kultūras sastāvdaļu, izveidojot ilgtspējīgu stāstnieku tīklu/ Īstenošanas laiks no 25.10.2024 līdz 30.10.2025.	neatbalstīts
G.F.Stendera lasījumi Eglainē	VKKF	1335.00	Atzīmējot Gotharda Frīdriha Stendera 310. jubileju, 25. augustā Eglainē organizējot starptautiska konference, piedaloties gan latviešu, gan lietuviešu pētniekiem	atbalstīts

Atbalstītie projekti veicina bibliotēku attīstību, piemēram, sensorās lasītavas izveide sniegs jaunus pakalpojumus un uzlabos lasītāju emocionālo labsajūtu. Neatbalstītie projekti, piemēram, Naujenes Parka bibliotēkas terases izbūve, liecina par nepieciešamību precīzāk pielāgot projektu pieteikumus finansētāju prasībām.

Veiksmīgi īstenotie projekti pierāda, ka Augšdaugavas novada bibliotēkas spēj attīstīties un ieviest jaunus risinājumus, taču ir būtiski turpināt darbu pie projektu plānošanas un finansējuma piesaistes stratēģijām.

10. Publicitāte

Augšdaugavas novada bibliotēkas aktīvi strādā pie sava tēla veidošanas un publicitātes, lai informētu sabiedrību par bibliotēkas funkcijām, pakalpojumiem un pasākumiem. Šim nolūkam tiek izmantoti digitālie un tradicionālie komunikācijas kanāli, kas palīdz sasniegt dažādas mērķauditorijas – bērnus, jauniešus, pieaugušos un seniorus.

- Sadarbībā ar vietējiem medijiem – regulāri tiek publicēti pasākumu paziņojumi un afišas “Latgales Laikā”, kā arī Augšdaugavas novada mājaslapā <https://www.augšdaugavasnovads.lv/pasvaldiba/sabiedriba/kultura/bibliotekas/> un informatīvajā izdevumā. Vairākas intervijas tika translētas Latvijas Televīzijas programmā, kurās piedalījās Višķu bibliotēkas vadītājs, izceļot viņa ieguldījumu novada kultūras mantojuma saglabāšanā, attīstīšanā un popularizēšanā. Sarunās tika akcentēta bibliotēkas nozīme vietējās sabiedrības izglītošanā, vēsturisko materiālu apzināšanā un kultūras pasākumu organizēšanā.

Intervija Latvijas TV ziņām Panorāmāi “Baltijas ceļam – 35”

- Sociālo mediju aktīva izmantošana – bibliotēkas uztur Facebook, TikTok un YouTube kanālus, kur publicē pasākumu materiālus, digitālās izstādes un informatīvos ierakstus.
- Tiešsaistes emuārs – Naujenes bibliotēka regulāri papildina emuāra saturu, lai nodrošinātu lasītājiem piekļuvi jaunākajai informācijai par bibliotēkas krājumu, pakalpojumiem un aktivitātēm.

Naujenes bibliotēkas emuārs – 2024. gadā tika publicēti 111 raksti.

<https://naujenesstautasbiblioteka.blogspot.com/>

Naujenes bibliotēkas Bērnu nodaļas emuārs – 2024. gadā publicēti 73 raksti.

<https://naujenesbibliotekasbernunodala.blogspot.com/>

Sociālo tīklu izmantošanas mērķi:

- ✓ Bibliotēku tēla nostiprināšana un popularizēšana. Piemēram, līksnieši runāja par bitēm un garīdzniekiem Jozefu Akeleviču un Tomašu Kosovski (raksts un foto par projekta “Latgaliešu

rakstu valodas celmlauži Jozefs Akelevičs un Tomašs Kosovskis” noslēgumu)

<https://www.facebook.com/VietejaLatgalesAvize/posts/pfbid021OYSNQyOGw9JcR3H6MnzSKX4jjsXTCmM4AguJQjMVbdKiKiHZXTvNSEuecPPZ8l> ; <https://www.vieteja.lv/node/58429>

- ✓ Jaunu lasītāju piesaiste un esošo informēšana.
- ✓ Pasākumu, izstāžu un bibliotēku krājuma popularizēšana.
- ✓ Interaktīvas komunikācijas veicināšana ar sabiedrību.

Augšdaugavas novada bibliotēkas aktīvi strādā pie sava tēla stiprināšanas un pakalpojumu popularizēšanas, izmantojot plašu digitālo kanālu klāstu un sadarbojoties ar vietējiem medijiem un pašvaldību. Sociālo tīklu aktivitāšu pieaugums rāda, ka digitālā klātbūtne ir būtisks instruments sabiedrības informēšanai, taču nepieciešams turpināt darbu pie digitālo prasmju attīstības un jaunu platformu apguves, lai sasniegtu vēl lielāku auditoriju un veicinātu bibliotēku kā mūsdienīgu informācijas un kultūras centru.

11. Sadarbības tīkla raksturojums

Augšdaugavas novada bibliotēkas uztur ciešu sadarbību ar vietējām pašvaldības iestādēm un struktūrvienībām, nodrošinot atbalstu finansiālajos un organizatoriskajos jautājumos. Nozīmīga un veiksmīga sadarbība tiek veidota ar Augšdaugavas novada apvienību pārvaldēm, kas sniedz bibliotēkām ne tikai finansiālu atbalstu, transporta pakalpojumus, materiāltehnisko nodrošinājumu, bet arī telpu uzlabošanu un uzturēšanu, ar Augšdaugavas novada pašvaldības Sabiedrisko attiecību nodaļu, starpniecības iespējām informācija par bibliotēku norisēm tiek publicēta pašvaldības informatīvajā izdevumā "Augšdaugavas novada vēstis", kultūras un tūrisma pārvaldes projektu vadītāju u.c.

Bibliotēkas sadarbojas ar vietējiem kultūras namiem un sociālajiem centriem, nodrošinot iedzīvotājiem kultūras pasākumus un informācijas pieejamību. Līksnas pagasta bibliotēka aktīvi sadarbojas ar Līksnas KN "Saules takas" un NVO "Līksnas muižas kapelas" ikgadējā pasākuma organizācijā, kas veltīts Emīlijas Plāteres piemiņai un biedrības "Līksnas muižas kapelas" projekta noslēguma prezentācijā: "Augusta Heidera svečturu restaurācija".

<https://www.augsdaugavasnovads.lv/novads/aktualitates/jaunumi/restaureti-unikali-koka-svecturi/>

Bibliotēkas sadarbojas ar vairākiem reģionālajiem un valsts līmeņa partneriem, tostarp brīvmāksliniekiem, vietējām nevalstiskajām organizācijām un kultūras iestādēm. Piemēram, Latgales brīvo mākslinieku asociācija sadarbojas izstāžu organizēšanā, bet biedrība "Mūsu Līksnai" realizē projektus, kas veltīti Latgaliešu rakstu valodas celmlaužu piemiņai.

Pārrobežu un starptautiskā sadarbība notikusi nedaudz, kā atsevišķu iniciatīvu var minēt 2024. gada nogalē Maļinovas bibliotēkas ceļojošā ruņķu kolekcijas ceļojumu, kas devās uz Lietuvas bibliotēkām un sadarbības aktivitātes Eiropas Savienības Interreg VI-A Projekts "INCLUSIVE" ietvaros notika pieredzes apmaiņa abās valstīs ar Pasvāles rajona bibliotēku Lietuvā un Latvijā.

Bibliotēku vadītāji aktīvi iesaistās interešu aizstāvībā, piedaloties sanāksmēs ar pašvaldību un deputātiem.

Bibliotēkas sadarbojas ar vietējiem vēstures pētniekiem un muzeju speciālistiem, veidojot novadpētniecības materiālu izstādes un kopsākumus. Aktīva sadarbība notika ar Skrindu dzimtas muzeju un Naujenes novadpētniecības muzeju, sniedzot un saņemot informāciju par vietējo kultūras mantojumu. Cieša un radoša sadarbība pērn notika ar Raiņa māju Berķenelē un tās vadītāju dažādu kultūras un izglītojošu pasākumu organizēšanā, veicinot tradīciju saglabāšanu un jaunrades attīstību.

Bibliotēkas aktīvi sadarbojas ar vietējām skolām un pirmsskolas izglītības iestādēm, organizējot lasīšanas veicināšanas pasākumus, konkursus un radošās darbnīcas. Sadarbības ietvaros ar Višķu tehnikumu, Laucesas pamatskolu, Naujenes pamatskolu un Zemgales vidusskolu tika organizēti izglītojoši pasākumi, bibliotēkas ekskursijas un kopprojekti, piemēram, "Bērnu, jauniešu un vecāku žūrija".

Turklāt notiek sadarbība ar novada jaunatnes speciālistiem un brīvprātīgajiem jauniešiem, kas organizē izglītojošus pasākumus, piemēram, vasaras brīvlaika pavadīšanas pasākumu "Jautrā vasara bibliotēkā".

Bibliotēku sadarbības tīkls ir plašs un daudzveidīgs, aptverot pašvaldību, izglītības iestādes, kultūras organizācijas un lokālās kultūrvietas speciālistus. Lai gan starptautiskā sadarbība ir ierobežota, vietējā un reģionālā sadarbība ir aktīva un efektīva, nodrošinot bibliotēku attīstību un pakalpojumu pieejamību iedzīvotājiem.

Atbilst ANO Ilgtspējīgas attīstības mērķiem

Materiālu sagatavoja Augšdaugavas novada kultūras un tūrisma pārvaldes Bibliotēku nodaļas vadītāja Žaneta Moiseja